Opis przedmiotu zamówienia -

Łódzki Program Ubezpieczeniowy

na rok 2017

CZĘŚĆ NUMER 2
– UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

Niżej zamieszczony opis zamówienia dotyczy wyłącznie Części numer 2 – Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej. Opis przedmiotu zamówienia jest podzielony na Sekcje oznaczone cyfrą rzymską, ustępy (np. ust. 1)), punkty (np. pkt. a)), oraz podpunkty bez dalszego rozróżniania (np. podpunkt a. 1.).

Wykonawca składający ofertę zobowiązany jest do zaakceptowania postanowień obligatoryjnych Części numer 2. Postanowienia opisane w ostatniej Sekcji XVI Części numer 2 mają charakter fakultatywny.

Sekcja I. Ubezpieczony

a) Miasto Łódź / Urząd Miasta w Łodzi

ul. Piotrkowska 104

90-926 Łódź

Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody wyrządzone przez wszelkie miejskie jednostki organizacyjne **Ubezpieczającego**, przez które należy rozumieć jednostki organizacyjne działające w sektorze finansów publicznych utworzone przez Miasto Łódź w celu realizacji jego zadań i nie będące spółką prawa handlowego, jak również zakłady budżetowe, w tym Urząd Miasta Łodzi. Aktualny wykaz jednostek publikowany jest na stronie BIP Urzędu Miasta w Łodzi. Wykaz jednostek ma znaczenie wyłącznie informacyjne i nie warunkuje ochrony ubezpieczeniowej. Dodatkowo, ochrona ubezpieczeniowa obejmuje **Szkody**, które zostaną wyrządzone zarówno przez jednostki istniejące w strukturze Miasta Łódź w przeszłości, w tym jednostki zlikwidowane lub przekształcone, jak również jednostki, które powstaną w czasie trwania umowy ubezpieczenia. Ochrona dla nowych jednostek nie jest uwarunkowana zgłoszeniem ich do **Ubezpieczyciela**.

b) Skarb Państwa – wyłącznie w zakresie roszczeń, które mogą być skierowane w stosunku do Miasta Łódź lub Skarbu Państwa zarówno z tytułu posiadania przez Miasto Łódź nieruchomości należących do Skarbu Państwa, zgłoszonych do ubezpieczenia w ramach Części numer 1, jak i z tytułu **Szkód** wyrządzonych z powodu naruszenia obowiązków właściciela nieruchomości.

c) Ochotnicze straże pożarne działające w formie stowarzyszenia lub inne podmioty o podobnym charakterze i zadaniach, którym Miasto Łódź może powierzać zadania związane z ochroną przeciwpożarową.

d) **Pracownicy** oraz członkowie organów **Ubezpieczonego** i jego pełnomocnicy prawni, w zakresie szkód wyrządzonych w związku z faktycznym wykonywaniem obowiązków służbowych lub dokonywaniem czynności faktycznych i prawnych na rzecz **Ubezpieczonego**. W celu usunięcia wątpliwości uznaje się, że ochrona ubezpieczeniowa obejmuje również osobistą odpowiedzialność cywilną nauczycieli, opiekunów, wychowawców, instruktorów, pielęgniarek oraz wszelkich innych osób, którym **Ubezpieczony** powierzy wykonywanie zadań, bez względu na podstawę prawną ich wykonywania. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje również spadkobierców ww. osób, gdyby taka osoba zmarła.

Sekcja II. Definicje i zasady wykładni umowy ubezpieczenia

1) Na potrzeby umowy ubezpieczenia pojęcia zapisane pogrubioną czcionką i rozpoczynające się z wielkiej litery, inne niż tytuły i śródtytuły, mają znaczenie nadane im poniżej:

   a) **Akt terroryzmu** – akcja o charakterze przestępczym, organizowana indywidualnie lub zbiorowo z pobudek ideologicznych, religijnych, politycznych lub ekonomicznych, skierowana przeciwko interesom politycznym lub gospodarczym kraju albo życiu i zdrowiu osób, bądź przeciwko stosunkom majątkowym osób, instytucji i podmiotów gospodarczych oraz bezpieczeństwu publicznemu, w celu wprowadzenia chaosu, zastraszenia ludności i

dezorganizacji życia publicznego, bądź zdezorganizowania pracy instytucji i zakładów lub w celu pozbawienia życia lub zdrowia ludzi lub zniszczenia mienia.

b) **Franszyza redukcyjna** – określona w umowie kwotowo lub procentowo wartość pomniejszająca odszkodowanie z tytułu zajścia **Wypadku ubezpieczeniowego**, którą **Ubezpieczony** pokrywa we własnym zakresie. **Franszyza redukcyjna** pomniejsza wypłacane odszkodowanie, ale nie powoduje zmniejszenia **Sumy gwarancyjnej**. Jeżeli wartość szkody nie przekracza wysokości ustalonej **Franszyzy redukcyjnej**, **Ubezpieczyciel** jest wolny od odpowiedzialności. W odniesieniu do odszkodowania wyczerpującego ostatecznie **Sumę gwarancyjną** nie stosuje się **Franszyzy redukcyjnej**. Jeżeli, zgodnie z postanowieniami umowy, odszkodowanie może zostać wypłacone z tytułu ryzyk lub szkód, do których zastosowanie mają dwie lub więcej **Franszyzy redukcyjne**, zastosowanie ma niższa z nich.

   Franszyza redukcyjna ma zastosowanie wyłącznie do odszkodowania, a co za tym idzie nie ma zastosowania do innych świadczeń **Ubezpieczyciela**, w tym w szczególności **Kosztów pomocy prawnej**.

   W odniesieniu do **Szkód** poniżej **Franszyzy redukcyjnej Ubezpieczyciel** nie jest zobowiązany do ich likwidacji.

c) **Koszty pomocy prawnej** – niezbędne koszty obrony prawnej przed roszczeniami **Osób trzecich** w postępowaniu prowadzonym za zgodą **Ubezpieczyciela**, przez które rozumie się:

   a. koszty wynagrodzenia zewnętrznych pełnomocników prawnych reprezentujących **Ubezpieczonego** na jakimkolwiek etapie obrony przed roszczeniem, zarówno przed wszczęciem postępowania sądowego, jak i w procesie, przy czym za zorganizowanie pomocy prawnej i wybór pełnomocnika prawnego odpowiada **Ubezpieczony**,

   b. koszty sądowe i urzędowe wszystkich instancji, w tym koszty postępowania cywilnego, jak również, w zakresie niezbędnym do ustalenia odpowiedzialności cywilnej **Ubezpieczonego** za roszczenie objęte ochroną ubezpieczeniową, w zakresie postępowania: karnoskarbowego, karnego, administracyjnego, opartego o ordynację podatkową oraz sądowo-administracyjnego, w tym opłaty, koszty czynności zmierzających do zawarcia i wykonania ugody, należności świadków i biegłych, koszty oględzin i doręczeń oraz koszty zastępstwa procesowego w ww. postępowaniach,

   c. koszty opinii biegłych, rzeczoznawców, prawników lub ekspertów, koszty tłumaczenia dokumentów potrzebnych do obrony interesów prawnych **Ubezpieczonego** lub dotyczących jego odpowiedzialności,

   d. koszty poniesione przez stronę przeciwną w związku z obroną jej prawnych interesów, o ile **Ubezpieczony** jest zobowiązany do ich pokrycia na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu,

   e. koszty podróży członków władz, prokurentów oraz **Pracowników Ubezpieczonego** do sądu oraz podróży powrotnej do siedziby **Ubezpieczonego**, jeżeli konieczne jest ich stawiennictwo przed sądem w charakterze strony, świadka, podejrzanego, oskarżonego lub obwinionego.

   Jeżeli odpowiedzialność **Ubezpieczonego** może być dochodzona przez sądem polubownym, koszty związane z udziałem **Ubezpieczonego** w takim postępowaniu pokrywane są w zakresie i do wysokości, jakie wynikają z przepisów o kosztach sądowych ponoszonych przed sądami powszechnymi.

d) **Kradzież z włamaniem** – zabór mienia, którego sprawca dokonał z prawidłowo zabezpieczonego miejsca przechowania (np. budynku, pomieszczenia, pokoju hotelowego lub schowka) po usunięciu zabezpieczeń siłą lub przy pomocy narzędzi. Dodatkowo przez Kradzież z włamaniem rozumieć się będzie kradzież w sytuacji, w której jej sprawca pozostał w miejscu kradzieży po godzinach jego otwarcia (schowany przed obsługą), a następnie z tego miejsca wyszedł.

e) **Osoba trzecia** – osoba, która nie jest stroną stosunku ubezpieczenia.

f) **Podlimit** – górna granica odpowiedzialności **Ubezpieczyciela** ze wszystkich **Wypadków ubezpieczeniowych** wynikających z określonego w umowie ubezpieczenia rodzaju ryzyka

lub określonego rodzaju szkód. **Podlimit** wyznaczany jest w ramach **Sumy gwarancyjnej**. **Podlimit** ulega obniżeniu o kwoty świadczeń spełnionych przez **Ubezpieczyciela**.

g) **Pracownik** – osoba fizyczna zatrudniona przez **Ubezpieczonego** na podstawie umowy o pracę lub zatrudniona na podstawie powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę.

Przez **Pracownika** rozumie się również następujące osoby fizyczne:

a. praktykantów i wolontariuszy oraz stażystów,

b. osoby współpracujące z **Ubezpieczonym** na podstawie umowy zlecenia, umowy o dzieło lub innej umowy cywilnej o podobnym charakterze, w tym osoby wykonujące czynności na potrzeby **Ubezpieczonego** poza zakresem obowiązków wynikających z umowy o pracę,

c. osoby zatrudnione przez agencje pracy tymczasowej, odesłane do wykonywania prac umówionych z **Ubezpieczonym**,

d. osoby wykonujące prace na potrzeby **Ubezpieczonego** w związku z wynajęciem przez **Ubezpieczonego** maszyn lub urządzeń potrzebnych do wykonywania **Ubezpieczonej działalności**, o ile udostępnienie tej osoby było elementem umowy najmu maszyny lub urządzenia,

e. osoby zatrudnione na zastępstwo,

f. strażników miejskich wykonujących obowiązki służbowe,

g. osoby skierowane do prac z Urzędu Pracy,

h. skazanych wykonujących prace społecznie użyteczne zlecone przez **Ubezpieczonego** w oparciu o Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 czerwca 2010 r. w sprawie podmiotów, w których jest wykonywana kara ograniczenia wolności oraz praca społecznie użyteczna (Dz.U. z 2010 r. Nr 98 poz. 634),

i. osoby odpracowujące zaległości czynszowe, np. z tytułu najmu lokalu, dostarczania wody lub odprowadzania ścieków, zaległe podatki gminne lub dowolne inne zobowiązania należne w stosunku do **Ubezpieczonego**,

j. osoby świadczące pracę z grzeczności,

wykonujące czynności pod nadzorem i na rzecz **Ubezpieczonego**, o ile czynności wykonywane przez wyżej wymienione osoby miały związek z **Ubezpieczoną działalnością**, natomiast wyżej wymienione osoby były zobowiązane do wykonywania instrukcji **Ubezpieczonego**.

h) **Produkt** – rzecz ruchoma wprowadzona do obrotu przez **Ubezpieczonego**, nawet jeśli została połączona z inną rzeczą. **Produktem** w rozumieniu umowy nie są:

a. surowce naturalne,

b. krew ludzka, osocze, substancje krwiopochodne oraz organy wewnętrzne,

c. żywe zwierzęta.

i) **Rabunek** – zabór mienia, dokonany przez sprawcę przy użyciu przemocy lub groźby natychmiastowego użycia przemocy w stosunku do **Ubezpieczonego** lub innej osoby:

a. przez doprowadzenie ich do stanu nieprzytomności lub bezbronności,

b. przez doprowadzenie do lokalu osoby posiadającej klucze i zmuszenie jej do otwarcia bądź też otwarcie zabezpieczeń przez sprawcę zrabowanymi kluczami lub innymi urządzeniami usuwającymi zabezpieczenia (np. kartami magnetycznymi).

j) **Sabotaż** – akt wywrotowy popełniony w celach politycznych, religijnych lub ideologicznych, z uwzględnieniem zamiaru oddziaływania na dowolny rząd lub zastraszenia opinii publicznej w wyżej wymienionych celach, w szczególności akt nakierowany na wywołanie dezorganizacji, strat lub szkód.

k) **Substancja** – substancja niebezpieczna zanieczyszczająca środowisko naturalne w postaci dymu, oparów, sadz, wyziewów, kwasów, zasad, płynów, gazów, odpadów lub środków drażniących pod inną postacią, mogących powodować skażenie lub zanieczyszczenie ziemi

lub jej powierzchni, atmosfery lub jakiegokolwiek strumienia, rzeki, kanału czy zbiornika wodnego.

l) **Suma gwarancyjna** – górna granica odpowiedzialności **Ubezpieczyciela** z tytułu wszystkich **Wypadków ubezpieczeniowych** powstałych w okresie ubezpieczenia. **Suma gwarancyjna** ulega obniżeniu o kwoty świadczeń spełnionych przez **Ubezpieczyciela**, z wyłączeniem **Kosztów pomocy prawnej**.

m) **Szkoda** – **Szkoda na mieniu**, **Szkoda na osobie** lub **Szkoda czysto majątkowa**.

n) **Szkoda czysto majątkowa** – uszczerbek majątkowy, który nie jest **Szkodą na osobie** lub **Szkodą na mieniu**, w tym w szczególności:

   a. uszczerbek wynikający z braku dostępu do pomieszczeń lub braku możliwości przejazdu,

   b. koszty działania służb ratowniczych, zarówno państwowych, społecznych jak i komercyjnych, w szczególności jednostek Państwowej Straży Pożarnej, ochotniczych straży pożarnych, Policji, Państwowego Ratownictwa Medycznego lub Obrony Cywilnej Kraju, mające na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska, a także likwidację zagrożenia dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska.

o) **Szkoda na mieniu** – szkoda będąca następstwem zniszczenia, uszkodzenia lub utraty mienia, w tym także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy.

p) **Szkoda na osobie** – szkoda będąca następstwem śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, w tym także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

   Ubezpieczeniem objęte będą także roszczenia o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, w tym również roszczenia wnoszone przez najbliższych członków rodziny zmarłego.

q) **Ubezpieczający** – Miasto Łódź – jednostka samorządu terytorialnego realizująca zadania własne i powierzone przez Urząd Miasta Łodzi, jak również miejskie jednostki organizacyjne, w tym zakłady budżetowe.

r) **Ubezpieczona działalność** – działalność określona w Sekcji III Części numer 2.

s) **Ubezpieczony** – podmiot, którego odpowiedzialność cywilna została objęta umową ubezpieczenia zawartą przez **Ubezpieczającego**. Przez **Ubezpieczonego** rozumie się w szczególności Miasto Łódź, jak również miejskie jednostki organizacyjne.

t) **Ubezpieczyciel** – wykonawca wyłoniony w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na świadczenie usług ubezpieczeniowych.

u) **Uwolnienie** – uwolnienie oznacza, ale nie ogranicza się do następujących zjawisk: wydzielenie się, rozrzucenie, wydobycie, rozlanie, wyciek, wypompowanie, wylanie, emisja, opróżnienie, wyrzucenie lub usunięcie.

v) **Wartości pieniężne** – krajowe lub zagraniczne znaki pieniężne, czeki, weksle i inne papiery wartościowe lub dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę, bilety komunikacyjne, żetony, losy loteryjne, banderole, znaki akcyzy, a także kosztowności, w tym kamienie szlachetne, perły, biżuteria, metale szlachetne oraz wyroby z tych materiałów.

w) **Wypadek ubezpieczeniowy** – śmierć, uszkodzenie ciała, doznanie rozstroju zdrowia, zniszczenie, uszkodzenie lub utrata mienia, jak również wystąpienie zdarzenia bezpośrednio skutkującego **Szkodą czysto majątkową**. Jeżeli nie można ustalić dnia zajścia **Wypadku ubezpieczeniowego**, za dzień jego zajścia uznaje się dzień, w którym stwierdzono zaistnienie **Szkody**.

   Jeżeli nie można ustalić dnia zajścia **Wypadku ubezpieczeniowego**, za dzień zajścia **Wypadku ubezpieczeniowego**, w następstwie którego powstała **Szkoda na osobie** przyjmuje się dzień, w którym poszkodowany po raz pierwszy skontaktował się z lekarzem w związku z objawami, które były przyczyną zgłaszanych roszczeń.

x) **Wzorzec umowy** – ogólne warunki ubezpieczenia, szczególne warunki ubezpieczenia lub jakikolwiek inny wzorzec stosowany przez **Ubezpieczyciela**, w oparciu o który zawarta zostanie umowa ubezpieczenia w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na świadczenie usług ubezpieczeniowych. W przypadku zmiany przez **Ubezpieczyciela**

Wzorca umowy w trakcie trwania umowy ubezpieczenia, do umowy ubezpieczenia zastosowanie ma najnowsza wersja **Wzorca umowy**, z zastrzeżeniem, że zmiana nie może w jakikolwiek sposób ograniczać zobowiązań **Ubezpieczyciela** lub w inny sposób pogarszać statusu **Ubezpieczonego** w stosunku do **Wzorca umowy**, który obowiązywał poprzednio.

2) Wszędzie, gdzie umowa ubezpieczenia posługuje się pojęciem „rzeczy", obejmuje ono również znaki pieniężne (gotówkę).

Sekcja III. Ubezpieczona działalność

1) W ramach ochrony ubezpieczeniowej ubezpieczona jest wszelka działalność **Ubezpieczonego**, o ile opis przedmiotu zamówienia nie przewiduje inaczej.
2) W szczególności **Ubezpieczony** prowadzi działalność określoną w ustawach:
   a) z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. 2016 poz. 446),
   b) z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jedn. Dz.U. 2015 poz. 460),
   c) z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn. Dz.U. 2012 poz. 1137 ze zm.),
   d) z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. 2015 poz. 2156 ze zm.),
   e) z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz.U. 1997 nr 123 poz. 779 ze zm.),
   f) z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jedn. Dz.U. 2013 poz. 885 ze zm.),
   g) z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz.U. 2005 poz. 1774 ze zm.),
   h) z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (tekst jedn. Dz.U. 2016 poz. 176),
   i) z dnia 24 kwietnia 2003 r. o wolontariacie (tekst jedn. Dz.U. 2016 poz. 239),
   j) z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2013 poz. 21 ze zm.),
   k) z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (tekst jedna. Dz.U. 2016 poz. 902),
   l) z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz.U. 2016 poz. 930),
   m) z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz.U. 2016 poz. 380),
   n) z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz.U. 2016 poz. 23),
   o) oraz wszelkich innych ustawach mających zastosowanie do **Ubezpieczonego**,

   jak również w oparciu o przepisy wykonawcze oraz statuty i regulaminy wewnętrzne, w każdorazowo aktualnym brzmieniu tych dokumentów, w tym również wszelkie ustawy i przepisy wykonawcze, które mogą wejść w życie w trakcie trwania umowy ubezpieczenia.
3) Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje również **Szkody**, które mogą powstać w okresie ubezpieczenia oraz korzystać z ochrony zgodnie z Sekcją I ust. 1), a które mogą być oceniane z punktu widzenia przepisów uchylonych, jeżeli regulowały one w przeszłości działalność **Ubezpieczonego**.
4) W celu usunięcia wątpliwości uznaje się, że ochrona ubezpieczeniowa obejmuje również zadania zlecone z zakresu administracji rządowej nałożone ustawami lub do których wykonania podmiot zobowiązany jest na podstawie porozumień zawieranych z organami tej administracji. Ochrona dotyczy również realizacji wyżej wymienionych zadań przez jednostki organizacyjne gminy.
5) Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje wszelkie szkody powstałe z tytułu posiadania zwierząt oraz wykonywania przez Straż Miejską, Leśnictwo Miejskie, Schronisko dla zwierząt i inne służby publiczne oraz miejskie jednostki organizacyjne Miasta Łódź zadań statutowych i powierzonych, w tym również wynikających z udzielania pomocy zwierzętom lub opieki nad nimi oraz redukcji populacji zwierzyny łownej.
6) Dodatkowo **Ubezpieczona działalność** obejmuje również:

a) wszelką działalność pomocniczą związaną z zadaniami **Ubezpieczonego**, np. posiadanie biura,

b) posiadanie przez **Ubezpieczonego** rzeczy ruchomych lub nieruchomości (np. gruntów, budynków, budowli, maszyn lub urządzeń, zarówno własnych, jak i należących do **Osób trzecich**) oraz wykonywanie czynności związanych z ich utrzymaniem, w tym bieżące drobne naprawy lub modernizacje budynku, które nie stanowią prac budowlanych w rozumieniu ustawy prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (tekst jedn. Dz.U. 2016 poz. 290), a także budowę, rozbudowę, remontowanie lub naprawę rzeczy. Powyższe obejmuje również pomieszczenia lub ich wyposażenia, które nie są najmowane przez **Ubezpieczonego**, natomiast mogą być przejściowo i krótkotrwale zajmowane przez Ubezpieczonego w związku z **Ubezpieczoną działalnością**,

c) wynajem, dzierżawę, użyczanie lub oddanie do używania nieruchomości na rzecz **Osób trzecich**, w tym podnajem nieruchomości wynajmowanych przez **Ubezpieczonego**,

d) ochronę posiadanych rzeczy, w tym również ochronę zleconą podwykonawcom,

e) organizowanie lub udział w wystawach, targach, konferencjach lub wydarzeniach o podobnym charakterze,

f) odbywanie przez **Pracowników Ubezpieczonego** podróży służbowych,

g) działalność socjalną (w tym żywienie, prowadzenia stołówek, barów lub sklepików), kulturalną, oświatową, rekreacyjną, sportową, turystyczną, edukacyjną, rozrywkową oraz wszelkie inne podobne przejawy prowadzenia, zarządzania lub organizowania tego rodzaju aktywności na rzecz **Pracowników** lub ich rodzin, a także prowadzenie punktów ambulatoryjnych dla **Pracowników** lub ich rodzin,

h) prowadzenie prac konserwacyjnych oraz modernizacyjno-remontowych na użytek własny oraz na rzecz **Osób trzecich**,

i) organizowanie imprez (w tym również dla **Osób trzecich**) o charakterze rozrywkowym, sportowym, artystycznym lub rekreacyjnym,

j) posiadanie i transport mienia w celu jego ekspozycji lub użycia poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej,

k) udzielanie pierwszej pomocy,

l) wydawanie, publikację lub dystrybucję materiałów reklamowych lub promocyjnych.

Sekcja IV. Okres ubezpieczenia

Umowa realizowana będzie w okresie wskazanym w Umowie w sprawie realizacji zamówienia na usługi ubezpieczeniowe.

Sekcja V. Świadczenia Ubezpieczyciela

1) W granicach swojej odpowiedzialności **Ubezpieczyciel** jest zobowiązany do:

a) Zbadania zasadności roszczeń wysuwanych przeciwko **Ubezpieczonemu**;

b) Pokrycia kosztów poniesionych przez **Ubezpieczonego** bezpośrednio po powstaniu **Szkody na osobie** w celu udzielenia poszkodowanemu pierwszej pomocy;

c) Pokrycia kosztów poniesionych przez **Ubezpieczonego** bezpośrednio po uszkodzeniu mienia poszkodowanego, związane z tymczasową naprawą, podparciem lub zabezpieczeniem mienia;

d) Wypłaty odszkodowania, które **Ubezpieczony** zobowiązany jest zapłacić poszkodowanemu. Odszkodowanie obejmuje, obok należności głównej, także zasądzone odsetki;

e) Udzielenia **Ubezpieczonemu** wszelkiej niezbędnej pomocy prawnej w przypadku niezasadności roszczeń, a także związanej z zaspokojeniem roszczeń zasadnych;

f) Pokrycia **Kosztów pomocy prawnej**, po uzgodnieniu przez **Ubezpieczonego** ich wysokości z **Ubezpieczycielem**;

g) Pokrycia w ramach **Sumy gwarancyjnej** kosztów wykonania przez **Ubezpieczonego** postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia o naprawienie szkody, z zastrzeżeniem, że wyżej opisane koszty pokrywane są przez **Ubezpieczyciela** do łącznej wysokości 1.000.000,- (milion 00/100) zł w rocznym okresie ubezpieczenia. Jeżeli zabezpieczenie roszczenia zostanie zwolnione, to **Ubezpieczony** będzie miał obowiązek zwrotu do **Ubezpieczyciela** odzyskanej kwoty. Zwrot powinien nastąpić najpóźniej w ciągu 21 dni od otrzymania zwolnionego zwrotu, bez konieczności złożenia przez **Ubezpieczyciela** roszczenia o zwrot;

h) Zwrotu kosztów zastosowania przez **Ubezpieczonego** po zajściu **Wypadku ubezpieczeniowego** środków w celu zmniejszenia rozmiarów objętej ubezpieczeniem szkody, jeżeli były one celowe, chociażby okazały się bezskuteczne.

2) **Ubezpieczyciel** zobowiązany będzie do potwierdzenia ochrony ubezpieczeniowej dokumentem ubezpieczenia (polisą) wystawianym przed rozpoczęciem każdego rocznego okresu ubezpieczenia.

3) Na żądanie **Ubezpieczającego Ubezpieczyciel** zobowiązany będzie również wystawić certyfikaty ubezpieczeniowe potwierdzające istnienie ochrony w stosunku do poszczególnych **Ubezpieczonych** lub jednostek, np. jednostek kultury, bibliotek, muzeów, teatrów lub innych podmiotów wskazanych przez **Ubezpieczającego**. Ilość certyfikatów nie będzie ograniczona, a **Ubezpieczyciel** będzie zobowiązany do ich bezzwłocznego wystawienia na każde żądanie **Ubezpieczającego**.

Sekcja VI. Czasowy zakres ochrony ubezpieczeniowej (trigger)

1) **Ubezpieczyciel** udziela **Ubezpieczonemu** ochrony ubezpieczeniowej w zakresie jego odpowiedzialności cywilnej za **Wypadki ubezpieczeniowe**, które miały miejsce w okresie ubezpieczenia.

2) W przypadku powstania z tej samej przyczyny dwóch lub więcej **Szkód**, na przykład wskutek tego samego błędu konstrukcyjnego lub wprowadzenia do obrotu serii produktów posiadających tę samą wadę, traktuje się je jako jeden **Wypadek ubezpieczeniowy**, a za moment jego wystąpienia przyjmuje się datę powstania pierwszej ze **Szkód**, niezależnie od daty i miejsca faktycznego wystąpienia tych **Szkód** oraz liczby poszkodowanych. Ochroną ubezpieczeniową objęte są wszystkie **Szkody** w takiej serii, o ile pierwsza z nich wystąpiła w okresie ubezpieczenia, nawet jeżeli część takich **Szkód** zostanie zgłoszona bądź ujawni się po zakończeniu okresu ubezpieczenia.

   W odniesieniu do tak rozumianego **Wypadku ubezpieczeniowego Franszyza redukcyjna** potrącana jest tylko raz, niezależnie od liczby poszkodowanych.

3) Warunkiem odpowiedzialności **Ubezpieczyciela** jest zajście **Wypadku ubezpieczeniowego** w okresie ubezpieczenia oraz zgłoszenie roszczenia z tego tytułu przed upływem terminu przedawnienia.

4) Jakiekolwiek postanowienia **Wzorca umowy** ograniczające lub modyfikujące powyższe postanowienia, w tym w szczególności uzależniające odpowiedzialność **Ubezpieczyciela** od tego, aby:

   a) **Wypadek ubezpieczeniowy** i jego skutki musiały wystąpić w okresie ubezpieczenia, lub

   b) **Wypadek ubezpieczeniowy** oraz roszczenie wynikające z **Wypadku ubezpieczeniowego** musiały wystąpić w tym samym okresie ubezpieczenia, lub

   c) rozpoczęcie wykonywania zobowiązania, przy którego wykonywaniu miało miejsce uchybienie **Ubezpieczonego** będące przyczyną **Wypadku ubezpieczeniowego**, nastąpiło po rozpoczęciu okresu ubezpieczenia,

   d) roszczenia z tytułu **Wypadku ubezpieczeniowego** zostały zgłoszone do **Ubezpieczyciela** w terminie krótszym, niż przewidziane przepisami prawa terminy przedawnienia roszczeń,

   nie będą miały zastosowania do zawartej umowy.

Sekcja VII. Terytorialny zakres ochrony ubezpieczeniowej i jurysdykcja

1) Ubezpieczeniem objęta jest odpowiedzialność cywilna **Ubezpieczonego** za szkody powstałe na terytorium całego świata, z wyłączeniem Stanów Zjednoczonych Ameryki lub ich terytoriów zależnych, Kanady, Nowej Zelandii i Australii.

2) Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje roszczenia dochodzone w oparciu o:

   a) prawo dowolnego państwa oraz

   b) przed sądem lub organem państwowym dowolnego państwa,

   z wyłączeniem Stanów Zjednoczonych Ameryki lub ich terytoriów zależnych, Kanady, Nowej Zelandii i Australii.

3) **Ubezpieczyciel** udziela ochrony ubezpieczeniowej w granicach odpowiedzialności **Ubezpieczonego** określonej przepisami prawa polskiego.

4) W przypadku odpowiedzialności za szkody będące następstwem **Wypadku ubezpieczeniowego**, który miał miejsce poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, **Ubezpieczyciel** udziela ochrony ubezpieczeniowej w granicach odpowiedzialności **Ubezpieczonego** określonej przepisami prawa kraju, w którym miał miejsce **Wypadek ubezpieczeniowy**, lub innego prawa materialnego, które może mieć zastosowanie.

5) Ochrona ubezpieczeniowa nie może być ograniczana przez **Wzorzec umowy** do lokalizacji określonych dla Części numer 1 (ubezpieczenie mienia). **Ubezpieczający** nie będzie zobowiązany do deklarowania w odniesieniu do Części numer 2 (ubezpieczenie OC) jakichkolwiek nowych lokalizacji, w których posiadanie może wejść w trakcie okresu ubezpieczenia, a brak takiej deklaracji nie będzie warunkował lub ograniczał istnienia ochrony ubezpieczeniowej.

6) W odniesieniu do **Szkód** wyrządzonych w związku z odbywaniem przez **Pracowników** podróży służbowych, w tym również w ramach podróży na targi, wystawy, ekspozycje oraz imprezy o podobnym charakterze, w związku z posiadaniem i transportem mienia w celu jego ekspozycji lub użycia poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, a także **Szkód** wyrządzonych w związku z organizacją lub odbywaniem wycieczek szkolnych, zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o **Szkody** wyrządzone we wszystkich krajach świata oraz dochodzone w oparciu o dowolny system prawny i podlegające dowolnej jurysdykcji.

   W odniesieniu do **Szkód** powstałych na terenie Stanów Zjednoczonych Ameryki lub ich terytoriów zależnych, Kanady, Nowej Zelandii i Australii i dochodzonych w oparciu o systemy prawne ww. krajów lub przed sądami mającymi siedzibę na ich terenie, **Koszty pomocy prawnej** zostają ograniczone do wysokości **Sumy gwarancyjnej**.

7) Ubezpieczyciel nie odpowiada za **Szkody** powstałe na terytoriach objętych rządowymi sankcjami lub embargiem. Powyższe wyłączenie dotyczy również krajów, gdzie w oparciu o obowiązujące sankcje lub umowy międzynarodowe, **Ubezpieczyciel** lub jego akcjonariusze posiadają zakaz oferowania ochrony ubezpieczeniowej lub zakaz przekazywaniu albo uzyskiwania jakichkolwiek korzyści ekonomicznych zarówno dla **Ubezpieczonego** jak i beneficjentów (poszkodowanych) uprawnionych z umowy ubezpieczenia.

Sekcja VIII. Przedmiot ubezpieczenia – postanowienia wprowadzające

1) **Ubezpieczyciel** udziela **Ubezpieczonemu** ochrony ubezpieczeniowej obejmującej odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** z tytułu:

   a) prowadzonej **Ubezpieczonej działalności** oraz z tytułu posiadania mienia, bez względu na jego rodzaj i przeznaczenie, w tym również z tytułu posiadania zwierząt, z włączeniem odpowiedzialności cywilnej za wykonane prace lub usługi,

   b) odpowiedzialności cywilnej za **Produkt**,

   c) odpowiedzialności cywilnej za **Szkody na mieniu** i **Szkody na osobie** wynikłe z nagłego i niespodziewanego zanieczyszczenia środowiska,

   d) odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone **Pracownikom**.

2) Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność cywilną za **Szkody** wynikające z odpowiedzialności z tytułu czynu niedozwolonego **Ubezpieczonego** (tzw. odpowiedzialność cywilna deliktowa) oraz odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przez **Ubezpieczonego** zobowiązania (tzw. odpowiedzialność cywilna kontraktowa), również w przypadku zbiegu roszczeń.

3) Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność cywilną za **Szkody na osobie**, **Szkody na mieniu** oraz, w zakresie przewidzianym przez opis przedmiotu zamówienia, za **Szkody czysto majątkowe**.

4) Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność cywilną za **Szkody** wyrządzone:

   a) w wyniku rażącego niedbalstwa lub

   b) w wyniku winy umyślnej, z zastrzeżeniem, że wyłączone pozostają szkody wyrządzone z winy umyślnej Prezydenta lub Wiceprezydentów oraz dyrektorów jednostek organizacyjnych.

   Wprowadzanie do obrotu **Produktu** lub świadczenie usługi mimo świadomości ich wad traktowane jest jak działanie umyślne.

   Z zakresu ochrony zostają wyłączone wszelkie **Szkody czysto majątkowe** wyrządzone umyślnie.

5) Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność cywilną za **Szkody** wyrządzone przez **Pracowników Ubezpieczonego** lub osób działających na jego zlecenie (w tym podwykonawców), nawet wtedy gdy wyrządzili szkodę będąc pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających lub substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii. Spowodowanie szkody pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających lub psychotropowych będzie traktowane jak działanie z winy umyślnej.

6) **Ubezpieczyciel** udziela ochrony ubezpieczeniowej za **Szkody** wyrządzone wzajemnie przez **Ubezpieczonych** lub miejskie jednostki organizacyjne objęte ochroną ubezpieczeniową. **Ubezpieczyciel** nie ponosi odpowiedzialności za wyrządzone wzajemnie **Szkody czysto majątkowe**.

7) Ochrona ubezpieczeniowa udzielana przez **Ubezpieczyciela** obejmuje odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody** wyrządzone przez podwykonawców, którym **Ubezpieczony** powierzył wykonanie **Ubezpieczonej działalności** oraz ich podwykonawców (tzw. dalszych podwykonawców).

8) **Szkody** wyrządzone przez **Ubezpieczonego** podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom oraz ich pracownikom pozostają włączone do zakresu ochrony ubezpieczeniowej, a podwykonawcy i dalsi podwykonawcy poszkodowani wskutek **Wypadków ubezpieczeniowych** objętych ochroną ubezpieczeniową traktowani są z punktu widzenia ochrony ubezpieczeniowej udzielanej **Ubezpieczonemu** jak **Osoby trzecie**. Z ochrony ubezpieczeniowej wyłączone pozostają szkody wyrządzone pomiędzy podwykonawcami lub dalszymi podwykonawcami wzajemnie, jak również szkody wyrządzone **Ubezpieczonym** przez ich podwykonawców.

9) Wszelkie ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej, w tym w szczególności wyłączenia, stosuje się odrębnie do każdego z **Ubezpieczonych**. **Ubezpieczeni** traktowani są zatem tak, jakby każdy z nich zawarł odrębną umowę.

Sekcja IX. Przedmiot ubezpieczenia – postanowienia szczegółowe

Postanowienia Sekcji VIII zostają rozszerzone o następujące postanowienia szczegółowe. Wprowadzenie postanowień opisanych w niniejszej Sekcji nie oznacza ograniczenia odpowiedzialności **Ubezpieczyciela** wyłącznie do niżej opisanych ryzyk, a ma jedynie na celu doprecyzowanie zakresu ochrony ubezpieczeniowej w stosunku do nich.

A. OC z tytułu prowadzenia działalności i posiadania mienia

Postanowienia Sekcji VIII ust. 1) pkt a) zostają rozszerzone o następujące postanowienia szczegółowe.

a) **OC pojazdów mechanicznych niepodlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody na osobie**, **Szkody na mieniu** oraz **Szkody czysto majątkowe** wyrządzone w związku z posiadaniem, kierowaniem, używaniem, uruchamianiem lub wprawieniem w ruch pojazdów niepodlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, a znajdujących się w posiadaniu **Ubezpieczonego**.

b. W uzupełnieniu pozostałych wyłączeń przewidzianych w Sekcji X, **Ubezpieczyciel** nie odpowiada również za **Szkody na osobie**, **Szkody na mieniu** oraz **Szkody czysto majątkowe** wyrządzone przez osoby, które kierowały pojazdem w chwili wystąpienia **Wypadku ubezpieczeniowego** bez wymaganych uprawnień. Wyłączenie nie ma zastosowania, jeżeli **Ubezpieczony** wykaże, że przy dołożeniu należytej staranności fakt posiadania uprawnień przez sprawcę zweryfikował i mógł zakładać, że kierowca takie uprawienia posiadał lub jeżeli pojazd był prowadzony przez osobę, która nie została do tego upoważniona przez **Ubezpieczonego**.

b) **OC najemcy nieruchomości**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody na mieniu** wyrządzone przez Ubezpieczonego w nieruchomościach, z których **Ubezpieczony** korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innego stosunku prawnego nieprzenoszącego prawa własności.

b. W uzupełnieniu pozostałych wyłączeń przewidzianych w Sekcji X **Ubezpieczyciel** nie odpowiada również za **Szkody na mieniu**:

1. w gruntach wszelkiego rodzaju,
2. polegające na zużyciu eksploatacyjnym rzeczy,
3. związane z użyciem mienia niezgodnie z jego przeznaczeniem.

c. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje **Szkód na mieniu** powstałych w następstwie prac budowlano-montażowych lub remontowych, za wyjątkiem napraw koniecznych, do których **Ubezpieczony** zobowiązany jest na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

c) **OC najemcy ruchomości**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody na mieniu** w rzeczach ruchomych, z których **Ubezpieczony** korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia lub innego stosunku prawnego nieprzenoszącego prawa własności.

b. W uzupełnieniu pozostałych wyłączeń przewidzianych w Sekcji X **Ubezpieczyciel** nie odpowiada za **Szkody na mieniu** polegające na zużyciu eksploatacyjnym rzeczy.

c. Ochrona nie obejmuje również odpowiedzialności cywilnej **Ubezpieczonego** za szkody w pojazdach, z których **Ubezpieczony** korzystał na podstawie umowy najmu, użyczenia, dzierżawy, leasingu lub innego stosunku prawnego nieprzenoszącego prawa własności.

d. Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za **Szkody na mieniu** wyrządzone wskutek wyżej wymienionych ryzyk ustanawia się **Podlimit** wskazany w Sekcji XI ust. 2.

d) **OC za szkody wyrządzone w rzeczach będących przedmiotem świadczenia usługi**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody na mieniu** w rzeczach **Osób trzecich**:

1. wyrządzonych w związku z wykonywaniem działalności **Ubezpieczonego** prowadzonej na tych rzeczach lub przy ich użyciu, kiedy stanowią one przedmiot tej działalności (np. obróbka, naprawa, czyszczenie, remont),
2. jeżeli były przechowywane przez **Ubezpieczonego** w związku z wykonywaniem działalności opisanej w pkt. 1 powyżej.

Ochrona ubezpieczeniowa istnieje niezależnie od tego, czy szkoda powstała wskutek błędu popełnionego podczas wykonywanej działalności (usług) czy też wady dostarczonego **Produktu**.

b. Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za **Szkody na mieniu** wyrządzone wskutek wyżej wymienionych ryzyk ustanawia się **Podlimit** wskazany w Sekcji XI ust. 2.

e) **OC za szkody wyrządzone w rzeczach przyjętych przez Ubezpieczonego na przechowanie**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody na mieniu** w rzeczach przyjętych przez **Ubezpieczonego** na przechowanie, pilnowanych, kontrolowanych lub chronionych na podstawie umowy lub w sposób dorozumiany w ramach **Ubezpieczonej działalności**.

b. W razie stwierdzenia kradzieży mienia, **Ubezpieczony** jest zobowiązany bezzwłocznie powiadomić o tym fakcie policję.

c. W uzupełnieniu pozostałych wyłączeń przewidzianych w Sekcji X **Ubezpieczyciel** nie odpowiada za **Szkody na mieniu** w **Wartościach pieniężnych**.

d. Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone wskutek wyżej wymienionych ryzyk ustanawia się **Podlimit** wskazany w Sekcji XI ust. 2.

f) **OC za szkody wyrządzone w pojazdach mechanicznych przyjętych przez Ubezpieczonego na przechowanie**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody na mieniu** w pojazdach mechanicznych przechowanych, kontrolowanych lub chronionych na podstawie umowy lub w sposób dorozumiany w ramach **Ubezpieczonej działalności**.

b. W uzupełnieniu pozostałych wyłączeń przewidzianych w Sekcji X **Ubezpieczyciel** nie odpowiada również za **Szkody na mieniu**:

1. powstałe w związku z kradzieżą, która nie ma charakteru **Kradzieży z włamaniem** lub **Rabunku**,

2. związane z pozostawieniem w pojeździe przedmiotów niestanowiących jego wyposażenia, w tym w szczególności w **Wartościach pieniężnych**.

c. Dodatkowym warunkiem ochrony dla **Szkód na mieniu** wyrządzonych kontrahentom (deponentom) w związku z prowadzeniem przez **Ubezpieczonego** parkingu jest zabezpieczenie parkingu, rozumianego jako miejsce strzeżone, przeznaczone do parkowania pojazdów mechanicznych i specjalnie do tego celu przystosowane, w postaci:

1. ogrodzenia trwale połączonego z fundamentem,

2. oświetlenia umożliwiającego dostrzeżenie pojazdu z każdego miejsca na parkingu,

3. szlabanu lub innej zapory (np. łańcucha) blokującego wjazd i wyjazd z parkingu,

4. całodobowego nadzoru zapewniającego skuteczną ochronę powierzonego mienia.

d. W razie stwierdzenia kradzieży mienia, **Ubezpieczony** jest zobowiązany bezzwłocznie powiadomić o tym fakcie policję.

e. Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone wskutek wyżej wymienionych ryzyk ustanawia się **Podlimit** wskazany w Sekcji XI ust. 2.

g) **OC za Szkody na mieniu wyrządzone w związku z utrzymywaniem przez Ubezpieczonego zarobkowo hotelu lub podobnego zakładu**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody na mieniu** wyrządzone osobom korzystającym z hotelu, ośrodka wczasowego, wypoczynkowego, szkoleniowego lub podobnego zakładu prowadzonego zarobkowo przez **Ubezpieczonego**, w tym w szczególności **Ubezpieczyciel** obejmuje ochroną ubezpieczeniową **Szkody na mieniu** polegające na utracie, uszkodzeniu, zniszczeniu mienia wniesionego przez gościa hotelowego na teren hotelu lub podobnego zakładu. Szkody polegające na utracie mienia podlegają ubezpieczeniu, o ile powstały w następstwie **Kradzieży z włamaniem** albo **Rabunku**.

b. Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za **Szkody na mieniu** wyrządzone wskutek wyżej wymienionych ryzyk ustanawia się **Podlimit** wskazany w Sekcji XI ust. 2.

c. W odniesieniu do **Szkód na mieniu** w pojazdach mechanicznych przechowanych, kontrolowanych lub chronionych w ramach usług świadczonych korzystającym z hotelu lub podobnego zakładu prowadzonego przez **Ubezpieczonego** zastosowanie ma pkt f) powyżej

(OC za szkody wyrządzone w pojazdach mechanicznych przyjętych przez Ubezpieczonego na przechowanie).

h) **OC za szkody wynikające z utraty lub zniszczenia dokumentów**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody na mieniu** wynikające z utraty lub zniszczenia powierzonych mu dokumentów **Osób trzecich** oraz ich elektronicznych wersji na nośnikach danych, na których były one utrwalone.

b. W uzupełnieniu pozostałych wyłączeń przewidzianych w Sekcji X **Ubezpieczyciel** nie odpowiada również za **Szkody na mieniu** powstałe wskutek:

1. zużycia, działania pasożytów, stopniowego pogarszania jakości, stopniowego wpływu czynników zewnętrznych itp.,

2. działania pól magnetycznych bądź utraty własności magnetycznych.

c. Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone wskutek wyżej wymienionych ryzyk ustanawia się **Podlimit** wskazany w Sekcji XI ust. 2. **Podlimit** dla ww. ryzyk jest odrębny w stosunku do **Podlimitu** określonego dla pkt. e).

Jakiekolwiek postanowienia **Wzorca umowy** ograniczające lub modyfikujące postanowienia ppkt. b) – h), w tym w szczególności wyłączające ochronę ubezpieczeniową w odniesieniu do sprzętu elektronicznego, mienia o wartości artystycznej, kolekcjonerskiej, historycznej (szkód w dziełach sztuki, księgozbiorach, eksponatach, rekwizytach, itp.) nie będą miały zastosowania do zawartej umowy. Ochroną objęte będą także **Szkody na mieniu** powstałe w trakcie transportu, z zastrzeżeniem, że umowa ubezpieczenia nie zastępuje ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przewoźnika lub spedytora.

W odniesieniu do ryzyk określonych w ppkt. b) – h) umowa ubezpieczenia stanowi nadwyżkę nad innymi ubezpieczeniami pokrywającymi tożsamy interes ubezpieczeniowy, co oznacza, że **Ubezpieczyciel** pokrywa odszkodowanie w zakresie przekraczającym lub uzupełniającym inne ubezpieczenie. Dotyczy to w szczególności umów ubezpieczenia mienia od zdarzeń losowych, umów ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku oraz umów ubezpieczenia ryzyka budowy i montażu.

i) **OC organizatora imprez**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody** związane z organizacją wszelkich imprez, w szczególności imprez o charakterze rekreacyjnym, artystycznym, rozrywkowym lub charytatywnym.

b. W odniesieniu do imprez objętych obowiązkowym ubezpieczeniem OC organizatora imprez masowych, w przypadku zajścia **Wypadku ubezpieczeniowego** objętego ochroną ubezpieczeniową w ramach systemu ubezpieczeń obowiązkowych ochrona ubezpieczeniowa w ramach niniejszej umowy za roszczenie odszkodowawcze udzielana jest w części przekraczającej punkt zaczepienia rozumiany jako suma gwarancyjna ustalona w odniesieniu do imprezy objętej systemem ubezpieczeń obowiązkowych na podstawie aktualnych przepisów określających minimalne wymogi stawiane organizatorowi imprezy ze względu na jej charakter.

c. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody wyrządzone dowolnym uczestnikom imprezy, przez co rozumie się również szkody wyrządzone **Pracownikom**, zawodnikom, wykonawcom lub sędziom uczestniczącym w imprezie, a powstałe w miejscu i czasie trwania imprezy. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody wyrządzone wskutek użycia fajerwerków i sztucznych ogni.

d. W uzupełnieniu pozostałych wyłączeń przewidzianych w Sekcji X **Ubezpieczyciel** nie odpowiada również za szkody:

1. wyrządzone Policji, Straży Pożarnej, służbom ochrony, służbom medycznym,

2. wyrządzone w związku z nieodbyciem się imprezy,

3. powstałe w związku z organizacją imprez obejmujących sporty ekstremalne, motorowe lub lotnicze.

e. Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za **Szkody na mieniu** wyrządzone wskutek wyżej opisanych ryzyk ustanawia się **Podlimit** wskazany w Sekcji XI ust. 2, przy czym dotyczy on wyłącznie **Szkód na mieniu** wyrządzonych wskutek użycia fajerwerków i sztucznych ogni.

Warunkiem udzielenia ochrony jest każdorazowe zlecenie pokazu fajerwerków i ogni sztucznych profesjonalnej firmie, która trudni się zawodowo ich wykonawstwem.

j) **OC właściciela i zarządcy dróg publicznych**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody** wyrządzone w związku z zarządzaniem i administrowaniem przez **Ubezpieczonego** siecią dróg publicznych tj. gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych, a także dróg wewnętrznych pozostających w zarządzie **Ubezpieczającego** zgodnie z ustawą z 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jedn. Dz.U. 2015 poz. 460), ustawą z 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn. Dz.U. 2012 poz. 1137 ze zm.) oraz wszelkich innych przepisów szczególnych i aktów wykonawczych regulujących zobowiązania **Ubezpieczonego**, jak również utrzymaniem i administrowaniem obiektami mostowymi i przepustami drogowymi. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje w szczególności, ale bez ograniczenia do poniższego katalogu, **Szkody**:

1. powstałe wskutek zaniedbań w utrzymaniu dobrego stanu technicznego pasa drogowego, wynikające z uszkodzeń nawierzchni drogi w postaci ubytków, wyrw, kolein, przełomów, spiętrzeń, zapadnięcia się, rozmycia, osuwania się drogi itp.,
2. powstałe wskutek śliskości nawierzchni z powodu błota lub gołoledzi, w tym w szczególności z tytułu niewłaściwego utrzymania drogi w okresie zimowym,
3. których bezpośrednią przyczyną są przewracające się i leżące w pasie drogi drzewa lub konary oraz wszelkiego rodzaju przedmioty i materiały porzucone lub naniesione na drogę, w tym w szczególności wyrwane z jezdni kostki brukowe, luźny grys, roztopiony asfalt, leżące elementy metalowe, kamienne, betonowe, rzeczy rozsypane na drodze przez osoby trzecie lub rzeczy, które wysypały się w czasie transportu, a także rozlane na nawierzchni śliskie ciecze, np. rozlany olej,
4. powstałe wskutek nieprawidłowego stanu technicznego torowisk, trakcji tramwajowych oraz infrastruktury przystankowej, np. niesprawnych zwrotnic, nieprawidłowego rozstawu szyn, uszkodzonej trakcji,
5. powstałe w związku z nienormatywną skrajnią poziomą lub pionową jezdni, spowodowaną zadrzewieniem, brakiem oznakowania lub błędnym oznakowaniem drogowym obiektów inżynierskich,
6. powstałe w związku z pokrywami studzienek i wpustów ulicznych, znajdujących się w pasie drogowym lub nieprawidłowego stanu technicznego urządzeń technicznych sieci uzbrojenia podziemnego,
7. powstałe w związku z nieprawidłowym oznakowaniem pionowym i poziomym, z powodu błędów w działaniu lub braku sygnalizacji świetlnej lub wadliwym działaniem innych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego,
8. powstałe w odcinkach pasów drogowych przekazanych przez **Ubezpieczonego** wykonawcom do remontów, modernizacji lub innych zabiegów konserwacyjno-eksploatacyjnych w przypadku roszczeń zgłoszonych do zarządcy. W zakresie, w jakim odpowiedzialność za powstałą szkodę ponosi wykonawca robót **Ubezpieczycielowi** przysługuje prawo regresu, zgodnie z Sekcją XIV,
9. powstałe w związku z wadliwym utrzymaniem kanalizacji deszczowej w systemie otwartym i zamkniętym oraz systemami melioracji wraz ze związaną z nimi infrastrukturą techniczną i zadrzewieniem (poza pasami drogowymi), a także powstałe na skutek zalania i podtopienia nieruchomości w związku z wadliwym odwodnieniem drogi,
10. powstałe na skutek zderzenia z dziką zwierzyną, w związku z jej wtargnięciem na pas drogowy, jeżeli **Ubezpieczony** ponosi odpowiedzialność za powstałą szkodę,
11. powstałe w związku z ustanowieniem objazdów na innych drogach w czasie prowadzenia remontów na zarządzanych drogach.

b. W uzupełnieniu pozostałych wyłączeń przewidzianych w Sekcji X **Ubezpieczyciel** nie odpowiada również za szkody:

1. kolejne, tj. powstałe z tej samej przyczyny w danym miejscu, po upływie 72 godzin od momentu otrzymania przez **Ubezpieczonego** informacji o pierwszej ze szkód,

2. powstałe w miejscach, w których prowadzone są roboty drogowe, jeżeli miejsca te nie były oznakowane zgodnie z wymogami określonymi w odpowiednich przepisach, o ile na **Ubezpieczonym** ciążył obowiązek oznakowania robót w pasie drogowym, a brak oznakowania lub niewłaściwe oznakowanie było przyczyną powstania **Szkody**.

c. **Ubezpieczony** zobowiązany jest do:

1. niezwłocznego oznakowania miejsca, w którym zdarzyła się **Szkoda**, najpóźniej w ciągu 72 godzin od otrzymania informacji o **Szkodzie**,

2. usuwania zagrożeń, o których mowa powyżej, najpóźniej w ciągu 7 dni od otrzymania informacji o **Szkodzie** komunikacyjnej, tj. wynikającej ze złego stanu dróg, oraz 21 dni od otrzymania informacji o **Szkodzie** wynikającej ze złego stanu ciągów pieszych, chyba że warunki atmosferyczne lub możliwości techniczne zarządcy drogi nie pozwalają na usunięcie tych zagrożeń.

d. Przez „drogę" rozumie się „drogę" w rozumieniu ww. ustawy z 21 marca 1985 r. o drogach publicznych oraz ustawy z 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, przy czym w razie wątpliwości przez drogę rozumie się również wydzielony pas terenu przeznaczony do ruchu lub postoju pojazdów oraz dla ruchu pieszych i rowerów wraz z leżącymi w jego ciągu obiektami inżynieryjnymi, urządzeniami, placami, zatokami postojowymi oraz znajdującymi się w pasie terenu chodnikami, ścieżkami rowerowymi, drzewami, krzewami, urządzeniami technicznymi związanymi z prowadzeniem i zabezpieczeniem ruchu oraz utrzymaniem drogi.

e. Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za **Szkody na mieniu** wyrządzone wskutek wyżej wymienionych ryzyk ustanawia się **Podlimit** wskazany w Sekcji XI ust. 2.

k) **OC za szkody powstałe w związku z posiadaniem i zarządzaniem nieruchomościami oraz wykonywaniem przez Ubezpieczonego obowiązków właścicielskich**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody** wyrządzone w związku z posiadaniem nieruchomości stanowiących własność **Ubezpieczonego**, jak również w związku z posiadaniem nieruchomości na podstawie jakiegokolwiek tytułu prawnego, w szczególności na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia, w tym na podstawie art. 23 ust. 1 i 2 w związku z art. 4 pkt $9b^1$ ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r. poz. 1774), mienia **Osób trzecich**, w tym należącego do Skarbu Państwa.

b. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje również odpowiedzialność za **Szkody** wyrządzone przez mienie, którego **Ubezpieczony** jest właścicielem, w tym również przekazane w posiadanie innym podmiotom, niezależnie od podstawy prawnej, w zakresie w jakim **Ubezpieczony** zobowiązany jest przekazane mienie utrzymywać w stanie umówionym lub wynikającym z przepisów prawa.

c. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje w szczególności, ale bez ograniczenia do poniższego katalogu, **Szkody** z tytułu posiadania lub administrowania terenami zieleni miejskiej, parkami, nieruchomościami komunalnymi, podwórkami, placami zabaw i innymi nieruchomościami o podobnym charakterze.

l) **OC za szkody powstałe w związku z usługowym zarządzaniem nieruchomościami należącymi do Osób trzecich**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody na osobie** i **Szkody na mieniu** wyrządzone w związku z usługowym zarządzaniem przez **Ubezpieczonego** nieruchomościami należącymi do **Osób trzecich**.

b. Dodatkowo w stosunku do wyłączeń opisanych w Sekcji X **Ubezpieczyciel** nie odpowiada za szkody:

1. wynikłe z niedotrzymania lub przekroczenia jakichkolwiek terminów, niedotrzymania harmonogramu prac lub kosztów ustalonych w umowie,

2. wynikłe w wyniku naruszenia przepisów antymonopolowych oraz zasad uczciwej konkurencji,

3. wynikłe w związku z dokonywaniem jakichkolwiek płatności,

4. wynikłe w związku ze świadczeniem doradztwa inwestycyjnego,

5. powstałe w wyniku niewypłacalności,

6. powstałe w wyniku wniosku, decyzji lub nakazu wydanego przez jakikolwiek organ władzy publicznej, regulacyjny, koncesyjny lub branżowy,
7. wynikające z przekroczenia udzielonych pełnomocnictw,
8. spowodowane naruszeniem przepisów o ochronie danych osobowych,
9. wynikłe z utraty mienia,
10. w zarządzanej nieruchomości, które objęte są ubezpieczeniem mienia w ramach Części numer 1,
11. wyrządzone umyślnie,
12. wyrządzone w związku z posiadaniem i eksploatacją zarządzanej nieruchomości.

c. Ochroną ubezpieczeniową nie jest objęta odpowiedzialność cywilna objęta systemem ubezpieczeń obowiązkowych, tj. która powinna zostać objęta obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej zarządcy nieruchomości.

m) **OC za szkody wynikające z Aktów terroryzmu i Sabotażu**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody** wyrządzone w związku z **Aktami terroryzmu** i **Sabotażu**. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje **Szkody** wyrządzone wskutek **Aktów terroryzmu** i **Sabotażu**, o ile można przypisać **Ubezpieczonemu** odpowiedzialność ustawową za **Szkodę**, gdy przepisy prawa nakładają na **Ubezpieczonego** obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa **Osobom trzecim** lub ich mieniu przed skutkami wyżej opisanych wypadków, a **Ubezpieczony** ten obowiązek zaniedbał.

b. Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za **Szkody** wyrządzone wskutek wyżej wymienionych ryzyk ustanawia się **Podlimit** wskazany w Sekcji XI ust. 2.

n) **OC za szkody wynikające z bójek, rozruchów społecznych i demonstracji**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody** wynikające z bójek, pobić i rozbojów, zamieszek, rozruchów, niepokojów społecznych, demonstracji lub strajków. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje **Szkody** powstałe w przypadkach, gdy przepisy prawa nakładają na **Ubezpieczonego** obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa **Osobom trzecim** lub mieniu, niezależnie od osoby jego właściciela oraz przeznaczenia mienia, przed skutkami wyżej opisanych wypadków, a **Ubezpieczony** ten obowiązek zaniedbał.

b. Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za **Szkody** wyrządzone wskutek wyżej wymienionych ryzyk ustanawia się **Podlimit** wskazany w Sekcji XI ust. 2.

o) **OC inwestora i wykonawcy robót budowlano-montażowych**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody na osobie** i **Szkody na mieniu** wyrządzone w związku z występowaniem przez **Ubezpieczonego** w procesie budowlanym w roli inwestora lub wykonawcy robót budowlano-montażowych.

b. Dodatkowo w stosunku do wyłączeń opisanych w Sekcji X **Ubezpieczyciel** nie odpowiada za szkody wyrządzone w związku z budową:

1. mostów, wiaduktów i estakad,
2. tuneli, w tym tuneli metra, lub innych budowli podziemnych,
3. budowli takich jak: pirsy, mola, budowle lub urządzenia służące osłabianiu sił uderzenia fal lub łamaniu fal, falochrony, doki, porty, nadbrzeża, jazy, budowle piętrzące, obwałowania, zbiorniki wodne,

c. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje również **Szkód na mieniu** w rzeczach będących przedmiotem wykonywanych prac budowlanych lub montażowych.

d. W przypadku zgłoszenia roszczenia angażującego odpowiedzialność inwestora lub wykonawcy robót budowlanych, ochrona w tym zakresie udzielana będzie w przypadku, gdy roszczenie nie zostanie zaspokojone z umowy ubezpieczenia OC zawartej w związku z realizacją danego kontraktu (umowy dedykowanej „pod kontrakt”), o ile taka umowa zostanie zawarta.

e. Umowa ubezpieczenia stanowi nadwyżkę nad innymi ubezpieczeniami pokrywającymi to samo ryzyko, co oznacza, że **Ubezpieczyciel** pokrywa odszkodowanie w zakresie przekraczającym lub uzupełniającym inne ubezpieczenie.

f. Ochrona ubezpieczeniowa opisana w niniejszym punkcie udzielana jest dla kontaktów, których wartość rozumiana jako całkowita wartość brutto usług objętych umową (np. mienia powstałego w efekcie prac budowlano-montażowych) nie przekracza:

1. 50.000.000,- (pięćdziesiąt milionów 00/100) zł – w odniesieniu do kontraktów, w których **Ubezpieczony** występuje w roli inwestora,

2. 10.000.000,- (dziesięć milionów 00/100) zł – w odniesieniu do kontraktów, w których **Ubezpieczony** występuje jako wykonawca.

p) **OC za szkody wyrządzone wskutek działania wibracji lub wstrząsów**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za nagłe i niemożliwe do przewidzenia **Szkody** powstałe wskutek długotrwałego oddziaływania wibracji lub wstrząsów, osłabienia elementów nośnych budynku lub budowli albo osunięcia się lub osłabienia nośności gruntu, zalania przez wody stojące lub płynące. W odniesieniu do **Szkód na mieniu** ochrona ubezpieczeniowa obejmuje jedynie odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za szkody wynikające wyłącznie z całkowitego lub częściowego zawalenia się budynku lub budowli wskutek wyżej opisanych ryzyk.

b. Dodatkowo w stosunku do wyłączeń opisanych w Sekcji X, ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje:

1. **Szkód na mieniu**, których wystąpienie można było przewidzieć w związku z rodzajem zastosowanych prac i metod konstrukcyjnych,

2. **Szkód na mieniu** polegających na uszkodzeniu nie zagrażającym stabilności budynku lub budowli lub jej użytkownikom,

3. roszczeń **Osób trzecich** o zastosowanie środków zapobiegających szkodom objętym niniejszymi zapisami.

c. Ochrona ubezpieczeniowa istnieje pod warunkiem, że:

1. stan techniczny budynku lub budowli był dobry i były zastosowane wszystkie niezbędne środki zabezpieczające,

2. **Ubezpieczony**, przed rozpoczęciem prac budowlanych, sporządził protokół stwierdzający stan techniczny zagrożonego mienia. Protokół powinien być sporządzony w sposób zgodny z wymaganiami prawa i sztuki budowlanej biorąc pod uwagę rodzaj występującego zagrożenia, rodzaj i stan zagrożonego mienia oraz sposób i zakres prowadzonych prac budowlanych.

q) **OC z tytułu szkód wyrządzonych przez Ochotniczą Straż Pożarną lub Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody** wyrządzone przez drużyny Ochotniczej Straży Pożarnej lub Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze w związku z ich działalnością, w tym prowadzonymi akcjami ratowniczo-gaśniczymi, ćwiczeniami i innymi podejmowanymi działaniami.

b. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje również roszczenia członków OSP i MDP wniesione do **Ubezpieczonego** w związku ze **Szkodami**, jakich członkowie ci doznali w związku z udziałem w działaniach ratowniczych lub ćwiczeniach.

c. Ochrona w wyżej opisanym zakresie nie zastępuje ubezpieczenia, którego obowiązek zawarcia spoczywa na gminie w wykonaniu art. 32 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 191).

r) **OC za szkody powstałe w związku z wykonywaniem drobnych świadczeń medycznych**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody na osobie** powstałe w związku:

1. z prowadzoną działalnością domów pomocy społecznej za szkody wyrządzone pensjonariuszom,

2. prowadzoną działalnością oświatowo-wychowawczą za **Szkody** wyrządzone uczniom i wychowankom,
3. prowadzoną działalnością związaną z profilaktyką zdrowotną m.in. w przedszkolach i szkołach oraz innych placówkach oświatowych,
4. z udzielaniem porad terapeutycznych w ramach prowadzonych ośrodków,

w tym również za **Szkody na osobie** wynikające z drobnych usług medycznych świadczonych przez personel na rzecz podopiecznych (np. wymiana opatrunków, podawanie leków, robienie zastrzyków, pomoc w użyciu materiałów medycznych itp.), z włączeniem odpowiedzialności za szkody będące następstwem zarażenia wirusem HIV i wirusowym zapaleniem wątroby oraz pobierania krwi.

b. W celu usunięcia wątpliwości odnośnie wykładni umowy potwierdza się, że **Ubezpieczyciel** nie odpowiada za **Szkody na osobie** objęte obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej podmiotu wykonującego działalność leczniczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za szkody będące następstwem udzielania świadczeń zdrowotnych albo niezgodnego z prawem zaniechania udzielania świadczeń zdrowotnych, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz.U. z 2011 r. nr 293 poz. 1729).

c. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje jakichkolwiek szkód powstałych wskutek działalności leczniczej, medycznej i jakichkolwiek świadczeń zdrowotnych, badań klinicznych i eksperymentów medycznych.

d. Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za **Szkody na osobie** wyrządzone wskutek wyżej wymienionych ryzyk ustanawia się **Podlimit** wskazany w Sekcji XI ust. 2.

s) **OC z tytułu posiadania sprzętu wodnego i jachtów śródlądowych**

a. **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody** wyrządzone w związku z posiadaniem oraz eksploatacją sprzętu wodnego, w tym jachtów śródlądowych, na wodach śródlądowych, jak również podczas jego transportu lądowego, używanego w celu uprawiania turystyki i sportu rekreacyjnego oraz używanego do celów szkoleniowych.

b. Ochrona ubezpieczeniowa udzielana jest wyłącznie w odniesieniu do użytkowania mienia, którego długość nie przekracza 7 m.

B. OC za Produkt

Postanowienia Sekcji VIII ust. 1) pkt b) zostają rozszerzone o następujące postanowienia szczegółowe.

a) Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje w szczególności **Szkody** wyrządzone w związku z zatruciami pokarmowymi w żywieniu zbiorowym, wyrządzone w związku z usługami gastronomicznymi, prowadzeniem restauracji, stołówek, jadłodajni, w tym w szczególności w jednostkach oświaty oraz w związku z wykonywaniem zadań z zakresu pomocy społecznej. Ochroną objęte będą również **Szkody** wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych, w tym zakażeń bakteryjnych.

b) Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje **Szkody** wyrządzone zarówno przez **Produkty** wprowadzone na rynek w okresie ubezpieczenia, jak i przed jego rozpoczęciem.

c) **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody** poniesione przez producenta wyrobu finalnego powstałe wskutek połączenia lub zmieszania wadliwego **Produktu** dostarczonego przez **Ubezpieczonego** z rzeczami pochodzącymi od poszkodowanego lub w efekcie przetworzenia wadliwego **Produktu** skutkującego powstaniem wadliwego produktu końcowego.

a. Odpowiedzialność **Ubezpieczyciela** ograniczona jest do:

1. strat związanych ze zmniejszeniem lub utratą wartości produktu finalnego,

2. kosztów poniesionych przez poszkodowanego w celu wytworzenia produktu finalnego, z wyłączeniem kosztów poniesionych na zakup wadliwego **Produktu**, jeżeli produkt finalny utracił wartość,
3. kosztów poniesionych w celu naprawy produktu finalnego stanowiących różnicę ceny sprzedaży wyrobu finalnego w stanie nieuszkodzonym i ceny wadliwego produktu finalnego pod warunkiem, że naprawa wyrobu finalnego jest możliwa i ekonomicznie uzasadniona,
4. utraconych korzyści wynikających z konieczności sprzedaży produktu finalnego po cenie obniżonej stanowiących różnicę ceny sprzedaży wyrobu finalnego w stanie nieuszkodzonym i ceny wadliwego produktu finalnego.

b. W uzupełnieniu pozostałych wyłączeń przewidzianych w Sekcji X, **Ubezpieczyciel** nie odpowiada również za:

1. koszty lub straty wynikłe z opóźnień jakiegokolwiek rodzaju,
2. utracone korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć gdyby produkt nie był wadliwy, inne niż określone w podpunkcie 4 litery a.,
3. koszty transportu, koszty składowania i utylizacji wadliwego produktu finalnego,
4. koszty poniesione na zakup wadliwego **Produktu** pochodzącego od **Ubezpieczonego**.

d) **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody** związane z usunięciem **Produktu** wadliwego i zastąpienie go produktem wolnym od wad.

a. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela ograniczona jest do kosztów poniesionych przez **Osobę trzecią** w celu:

1. poszukiwania przyczyny szkody po stwierdzeniu wad, w tym sortowania w celu wyszukania **Produktu** wadliwego przed jego zamontowaniem,
2. usunięcia, oczyszczenia, demontażu wadliwego **Produktu**,
3. powtórnego montażu, zamocowania produktu niewadliwego.

b. W uzupełnieniu pozostałych wyłączeń przewidzianych w Sekcji X **Ubezpieczyciel** nie odpowiada również za:

1. **Szkody** wynikające z niewłaściwego montażu przez **Ubezpieczonego**,
2. Koszty ponownej dostawy lub transportu Produktu wolnego od wad,
3. utracone korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby **Produkt** nie był wadliwy.

e) Dodatkowo w stosunku do wyłączeń opisanych w Sekcji X, **Ubezpieczyciel** nie odpowiada za **Szkody**:

a. powstałe w substancji **Produktu**, wywołane jego wadą,

b. powstałe w wyniku przeniesienia chorób zakaźnych lub zatruć pokarmowych, o ile miały bezpośredni lub pośredni związek z oddziaływaniem poniższych substancji zawartych w **Produkcie**:

1. wyrobów tytoniowych,
2. polichlorowanych bifenyli (PCB),
3. organizmów modyfikowanych genetycznie (GMO),
4. formaldehydu,
5. dioksyn,

jak również wywołane przez wirusy HIV, BSE lub TSE (powodujący gąbczastą encefalopatię), w tym również ich mutacje, a także szkody powstałe w następstwie uszkodzenia kodu genetycznego,

c. wynikające z kosztów poniesionych w związku z wycofaniem **Produktu** z rynku,

d. powstałe wskutek wady rzeczy wytworzonych lub poddanych obróbce przy wykorzystaniu maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, dostarczonych, naprawionych, konserwowanych przez **Ubezpieczonego**,

e. wynikające z wprowadzającej w błąd **Reklamy**, błędnych lub niewystarczających informacji na drukach związanych z **Produktem** (etykiety, instrukcje) lub braku tych informacji, jeżeli obowiązek ich dołączenia wynika z przepisów prawa.

C. OC za szkody wyrządzone wskutek nagłego i niedającego się przewidzieć zanieczyszczenia środowiska

Postanowienia Sekcji VIII ust. 1) pkt c) zostają rozszerzone o następujące postanowienia szczegółowe:

a) **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za:

a. **Szkody na mieniu** lub **Szkody na osobie** jeżeli **Ubezpieczony** w związku z **Ubezpieczoną działalnością** jest prawnie zobowiązany do ich naprawienia, a szkoda miała miejsce wskutek **Uwolnienia** się **Substancji**,

b. **Szkody na mieniu** lub **Szkody na osobie** polegające na zanieczyszczeniu lub skażeniu środowiska, wyrządzone przez pojazdy mechaniczne posiadane przez **Ubezpieczonego** (tj. szkody wyłączone z systemu ubezpieczeń obowiązkowych zgodnie z art. 38 ust. 1 pkt 4) ustawy z dnia 22 maja 2003 o ubezpieczeniach obowiązkowych, Obowiązkowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – tekst jedn. Dz.U. 2013 poz. 392).

Ochrona w wyżej opisanym zakresie dotyczy wyłącznie pojazdów mechanicznych zgłoszonych do ubezpieczenia w ramach Części numer 3.

b) Dodatkowo w stosunku do pkt. a) ochrona ubezpieczeniowa obejmuje:

a. odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** wobec **Osób trzecich**, które poniosły koszty neutralizacji, usuwania lub utylizacji **Substancji**,

b. koszty poniesione przez **Ubezpieczonego** na badanie i monitorowanie zanieczyszczenia do czasu uzyskania stanu sprzed szkody,

c. odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** wobec **Osób trzecich** za **Szkody czysto majątkowe**, jeżeli ww. **Osoby trzecie** poniosły koszty zapobieżenia szkodom w środowisku, o ile zagrożenie szkodą powstało wskutek **Uwolnienia** wywołanego przez **Ubezpieczonego**.

c) Ochrona ubezpieczeniowa udzielana jest pod warunkiem, że:

a. **Uwolnienie Substancji** wyrządzającej **Szkodę** miało miejsce wskutek **Wypadku ubezpieczeniowego** nagłego, przypadkowego i niemożliwego do przewidzenia przy zachowaniu przez **Ubezpieczonego** należytej staranności określanej przy uwzględnieniu zawodowego charakteru prowadzonej przez **Ubezpieczonego** działalności, jak również nie było przez **Ubezpieczonego** spodziewane lub zamierzone. Zapis niniejszy nie uchyla postanowień o włączeniu do zakresu ochrony **Szkód** wyrządzonych umyślnie przez **Pracowników**,

b. początek **Uwolnienia** się **Substancji** wyrządzającej szkodę miał miejsce w okresie ubezpieczenia.

d) Dodatkowo w stosunku do wyłączeń opisanych w Sekcji X, **Ubezpieczyciel** nie odpowiada za:

a. szkody powstałe wskutek kilku **Uwolnień Substancji** tego samego rodzaju, jeżeli szkoda nie powstałaby wskutek pojedynczego **Uwolnienia Substancji**,

b. szkody powstałe wskutek użytkowania instalacji, urządzeń lub obiektów do ostatecznego składowania odpadów,

c. koszty neutralizacji lub usunięcia **Substancji** z nieruchomości, w tym wód gruntowych, które znajdują się w posiadaniu **Ubezpieczonego**, o ile nie było to celowe dla zmniejszenia szkód **Osób trzecich** lub kosztów zdefiniowanych w podpunkcie b) powyżej,

d. szkody w nieruchomościach **Osób trzecich**, które w chwili **Uwolnienia** się **Substancji** znajdowały się w posiadaniu **Ubezpieczonego**.

D. OC za szkody wyrządzone Pracownikom

Postanowienia Sekcji VIII ust. 1) pkt d) zostają rozszerzone o następujące postanowienia szczegółowe.

a) **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za szkody wyrządzone **Pracownikom** w związku z prowadzeniem **Ubezpieczonej działalności** w zakresie, w jakim jest on prawnie zobowiązany do jej naprawienia. Ochrona ubezpieczeniowa dotyczy wyrządzonej **Pracownikowi**:

   a. **Szkody na osobie**, do której doszło wskutek wypadku przy pracy w rozumieniu ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn. Dz.U. 2015 poz. 1242), przy czym na potrzeby umowy ubezpieczenia za wypadek przy pracy uznawane będą również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy w rozumieniu wyżej przywołanej ustawy. Odpowiedzialność **Ubezpieczyciela** obejmuje również wypadki powstałe podczas podróży służbowych, w tym podczas pobytu w hotelu lub innym miejscu przeznaczonym na wypoczynek, podczas szkoleń lub stażu, seminariów, konferencji itp. Ochroną w tym zakresie objęci zostają w szczególności nauczyciele i opiekunowie w czasie wycieczek szkolnych lub prowadzenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych poza terenem szkoły;

   b. **Szkody na mieniu**, jakiej doznał **Pracownik**, w tym również za **Szkody na mieniu** w pojazdach stanowiących własność **Pracownika** lub wykorzystywanych bądź użytkowanych przez **Pracowników** do celów służbowych;

   c. **Szkody czysto majątkowej**, jakiej doznał **Pracownik** wskutek naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych.

b) W odniesieniu do punktu a) podpunkt c. **Szkody czysto majątkowe** z tego tytułu włączone są do ochrony w ramach **Podlimitu** dla OC za szkody wyrządzone **Pracownikom**, a wypłaty z ich tytułu nie obniżają **Podlimitu** określonego dla pozostałych **Szkód czysto majątkowych**.

c) Ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność cywilna **Ubezpieczonego** wobec **Pracowników** za **Wypadki ubezpieczeniowe** powstałe zarówno na terenie Rzeczypospolitej Polskiej jak i poza jej granicami, z tym, że ochrona poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej dotyczy wyłącznie **Wypadków ubezpieczeniowych** powstałych w związku ze świadczeniem obowiązków zawodowych w trakcie podróży służbowej.

d) Dodatkowo w stosunku do wyłączeń określonych w Sekcji X, ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje:

   a. roszczeń z tytułu chorób zawodowych,

   b. jakichkolwiek roszczeń regresowych podmiotów publicznych zobowiązanych do wypłaty świadczenia z tytułu wypadku przy pracy,

   c. roszczeń z tytułu zobowiązań **Ubezpieczonego** wobec pracowników w zakresie uregulowanym postanowieniami wyżej przywołanej ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

e) W celu usunięcia ewentualnych wątpliwości związanych z wykładnią umowy potwierdza się, że wszelkie **Szkody** wyrządzone przez **Ubezpieczonego** pracownikom w czasie, kiedy nie wykonują obowiązków służbowych, traktowane są na potrzeby umowy ubezpieczenia jako szkody wyrządzone **Osobom trzecim**.

f) Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za **Szkody** wyrządzone wskutek wyżej wymienionych ryzyk ustanawia się **Podlimit** wskazany w Sekcji XI ust. 2. W ramach ww. Podlimitu ustanawia się dodatkowy **Podlimit** na **Szkody czysto majątkowe**, jakie doznał **Pracownik** wskutek naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych

E. Postanowienia szczególne dotyczące wykładni umowy ubezpieczenia

a) W celu usunięcia ewentualnych wątpliwości związanych z wykładnią umowy potwierdza się, że na zasadach w niej określonych **Ubezpieczyciel** ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody**:

a. powstałe w trakcie prac załadunkowych, przeładunkowych lub wyładunkowych, w tym w szczególności **Szkody na mieniu** w środkach transportu wszelkiego rodzaju oraz szkody w kontenerach, jak również **Szkody na mieniu** w przedmiocie wyżej opisanych prac, włącznie ze **Szkodami na mieniu** w rzeczach użytych w celu przemieszczenia ładunku,

b. w mieniu znajdującym się pod powierzchnią ziemi,

c. spowodowane użytkowaniem pojazdu niesprawnego technicznie,

d. spowodowane awarią, działaniem lub eksploatacją urządzeń kanalizacyjnych instalacji wodno–kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania, sieci ciepłowniczej lub technologicznej, w tym szkody wynikłe z cofnięcia się cieczy w systemach kanalizacyjnych, na skutek awarii wszelkich instalacji i urządzeń elektrycznych, gazowych lub zasilających. Ochroną objęte będą także **Szkody** powstałe z tytułu jakichkolwiek zalań z powodu nieszczelności dachu, **Szkody** spowodowane przez nieszczelne złącza zewnętrzne budynku oraz nieszczelną stolarkę okienną, jak również przepięcia, które mogą skutkować uszkodzeniem budynków, lokali użytkowych, mieszkań i części wspólnych zarządzanych przez **Ubezpieczonych**, w tym również **Szkody** związane ze złym stanem technicznym budynków, zarówno ich części zewnętrznych, np. elewacji, kominów, klap zewnętrznych, drzwi, okien, itp., jak i wewnętrznych, np. korytarzy, schodów, zsypów, windy, itp.,

e. spowodowane pracami budowlano-montażowymi prowadzonymi pod ziemią z wyłączeniem prac związanych z budową metra i kolei podziemnej,

f. w podziemnych instalacjach energetycznych, gazowych, telefonicznych itd.,

g. wyrządzone w związku z prowadzeniem obiektów sportowych, hal sportowych lub sportowo-widowiskowych, w szczególności kąpielisk, pływalni i lodowisk, jak również w związku z organizowaniem lub prowadzeniem na ich terenie zajęć lub lekcji. Ochroną objęte będą także **Szkody** z tytułu usług ratownictwa wodnego,

h. wyrządzone w związku z imprezami dowolnego rodzaju, wydarzeniami kulturalnymi, artystycznymi, sportowymi, turystycznymi, przy czym ochrona obejmuje także **Szkody** podczas podróży związanych z wyżej wymienionymi aktywnościami,

i. wyrządzone w związku z prowadzeniem noclegowni i pogotowia opiekuńczego, w tym również osób korzystających z wyżej opisanych usług **Ubezpieczonego**.

b) Wszelkie postanowienia **Wzorca umowy** ograniczające wypłatę świadczeń **Ubezpieczyciela** lub warunkujące ich wypłatę wyczerpaniem zobowiązań z tytułu innej, bardziej specjalistycznej umowy ubezpieczenia, zarówno zawartej przez **Ubezpieczającego**, jak i przez **Osoby trzecie**, dotyczące tożsamego interesu ubezpieczeniowego, nie mają zastosowania, o ile nie jest do dopuszczone wprost w Opisie Przedmiotu Ubezpieczenia dla Części numer 2.

Sekcja X. Wyłączenia

1) **Ubezpieczyciel** nie ponosi odpowiedzialności za **Szkody**:

a) spowodowane przez lub pozostające w związku z bezpośrednim lub pośrednim oddziaływaniem (np. pyleniem) azbestu lub materiałów zawierających azbest, w jakiejkolwiek formie lub ilości, przy czym zastrzega się, że **Ubezpieczyciel** ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez jakiekolwiek mienie zawierające elementy wykonane z azbestu inne, niż wynikające bezpośrednio lub pośrednio z rakotwórczych lub innych szkodliwych właściwości azbestu (np. uszkodzenia mechaniczne rzeczy spowodowane przez przedmioty zawierające elementy wykonane z azbestu),

b) powstałe wskutek oddziaływania energii jądrowej, promieni laserowych, maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznego i elektromagnetycznego oraz skażenia radioaktywnego,

c) wyrządzone w trakcie działań wojennych, stanu wojennego i rewolucji,

d) za które przysługuje odszkodowanie w związku z ruchem zakładu górniczego,

e) obejmowane systemem ubezpieczeń obowiązkowych, w tym powstałe w związku z organizacją imprez podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu OC. Powyższe nie uchyla ochrony ubezpieczeniowej opisanej w Sekcji IX A. pkt i),

f) zaistniałe w związku z używaniem, wytwarzaniem, przechowywaniem, handlem materiałami niebezpiecznymi określonymi w Umowie europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów (ADR), w tym wybuchowymi, pirotechnicznymi, bronią rozumianą zgodnie z ustawą o broni i amunicji. Powyższe nie uchyla ochrony ubezpieczeniowej opisanej w Sekcji IX C.,

g) związane z naruszeniem praw autorskich, patentów, znaków towarowych lub praw ochronnych na wzory użytkowe lub zdobnicze,

h) w takim zakresie, w jakim **Ubezpieczony** odpowiedzialny jest za ich naprawienie na podstawie przepisów inkorporujących do prawa lokalnego Dyrektywę 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz.U. L 143 z 30.4.2004, str. 56 – ze zm.),

i) powstałe na skutek użytkowania przez **Ubezpieczonego** statków powietrznych lub sprzętu lotniczego,

j) powstałe wskutek zmiany materiału genetycznego ludzkich komórek zarodkowych lub embrionów oraz spowodowane przez organizmy zmodyfikowane genetycznie w rozumieniu ustawy z 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych (tekst jedn. Dz.U. 2015 poz. 806), lub wynikające z ich wad,

k) powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego działania wyrobów tytoniowych,

l) związane z:

   a. składowaniem i przetwarzaniem odpadów,

   b. produkcją lub dostarczaniem implantów,

   c. prowadzeniem banków krwi lub działalności polegającej na handlu lub dostarczaniu krwi lub produktów krwiopochodnych,

   d. budową tuneli,

m) **Szkody czysto majątkowe** związane z działalnością:

   a. polegającą na wszelkiego rodzaju doradztwie, planowaniu, projektowaniu, kierowaniu pracami budowlanymi lub montażowymi, kontroli, wycenie, kosztorysowaniu,

   b. bankową lub ubezpieczeniową,

   c. leasingową,

   d. dotyczącą przetwarzania danych, instalacji oraz błędnym funkcjonowaniem oprogramowania,

   e. księgową lub finansową,

   f. pośredników turystycznych i organizatorów turystyki,

   g. związaną z transakcjami pieniężnymi, ubezpieczeniowymi, nieruchomościami, leasingiem, z tytułu prowadzenia kasy, nadużycia zaufania lub sprzeniewierzenia

   lub

   h. wyrządzone przez **Produkt** lub usługę wykonaną przez **Ubezpieczonego** lub przez **Osoby trzecie** działające na jego zlecenia lub na jego rachunek,

   i. spowodowane przez stałe immisje,

   j. wynikające z niedotrzymania terminów oraz przekroczenia kosztorysów,

   k. związane ze stosunkiem pracy.

   Pozostałe **Szkody czysto majątkowe** pokrywane są przez **Ubezpieczyciela** do wysokości **Podlimitu** opisanego w Sekcji XI ust. 2.

n) związane z dokonywaniem wszelkiego rodzaju płatności,

o) powstałych w związku z zaciąganiem kredytów, udzielaniem gwarancji i poręczeń,

p) związane ze sprawowaniem funkcji członka organu władz spółki kapitałowej,

q) powstałe wskutek działalności leczniczej, medycznej i jakichkolwiek świadczeń zdrowotnych, badań klinicznych i eksperymentów medycznych itp.,

r) spowodowane przez lub pozostające w związku z dioksynami, bifenylami polichlorowanymi (PCB), dietylostilbestrolem (DES), pianką mocznikowo-formaldehydową lub L-tryptofanem bądź też rzeczami je zawierającymi,

s) spowodowane przez oddziaływanie materiałów tytoniowych lub innych podobnych,

t) w obiektach budowlanych, urządzeniach i częściach urządzeń, które zostały zaprojektowane, zbudowane lub skonstruowane przez **Ubezpieczonego** lub nad którymi sprawował on kierownictwo budowy,

u) w rzeczach wytworzonych lub dostarczonych bądź w nakładach materialnych poczynionych w związku z wykonaniem usługi przez **Ubezpieczonego** albo **Osoby Trzecie** działające w jego imieniu lub na jego rachunek. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje również kosztów poszukiwania i usunięcia wad i szkód określonych wyżej, jak również roszczeń związanych ze spadkiem obrotu lub stratami będącymi wynikiem wyżej wymienionych wad i szkód.

2) **Ubezpieczyciel** nie ponosi odpowiedzialności za **Szkody** powstałe wskutek przyjęcia przez **Ubezpieczonego** umownego zwiększenia odpowiedzialności poza zakres wynikający z powszechnie obowiązujących przepisów prawa.

3) Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje również odpowiedzialności **Ubezpieczonego** wynikającej z postanowień wprowadzających odszkodowania ryczałtowe, kary umowne, gwarancję lub rękojmię, roszczeń o wykonanie lub należyte wykonanie zobowiązania oraz roszczeń o wykonanie zastępcze, o ile nie zostanie udowodnione, że odpowiedzialność **Ubezpieczonego** na ogólnych zasadach ustawowych wystąpiłaby także w przypadku braku takich postanowień. Ponadto ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje odpowiedzialności za **Szkody** z tytułu gwarancji jakości za **Produkt** i za wykonane roboty lub usługi lub rękojmi za wady rzeczy, ale ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność za **Szkody** spowodowane przez wadliwy **Produkt** lub usługi (dalsze następstwa).

   Z ochrony ubezpieczeniowej wyłączone pozostają roszczenia o zapłatę odszkodowań o charakterze karnym i nawiązek, jak również odszkodowań nałożonych z wykorzystaniem środków prawnych o charakterze retorsyjnym (tzw. *punitive and exemplary damages*).

   W celu usunięcia ewentualnych wątpliwości związanych z wykładnią umowy ubezpieczenia strony przyjmują, że ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za roszczenia odszkodowawcze o charakterze regresowym zgłoszone mu z tytułu kar umownych, do zapłacenia których zobowiązane były **Osoby trzecie**, w następstwie **Wypadków ubezpieczeniowych**, za które odpowiedzialność ponosi **Ubezpieczony**.

Sekcja XI. Suma gwarancyjna i Podlimity

1) Suma gwarancyjna ustanowiona w umowie ubezpieczenia wynosi **30.000.000,- (trzydzieści milionów 00/100) zł** na jeden i wszystkie **Wypadki ubezpieczeniowe** w rocznym okresie ubezpieczenia.

2) Następujące ryzyka lub **Szkody** zostają ograniczone do niżej opisanych **Podlimitów**. Wysokość **Podlimitów** określona jest na jeden i wszystkie **Wypadki ubezpieczeniowe** w okresie ubezpieczenia.

Numer jednostki redakcyjnej	Rodzaj ryzyka	Podlimit (w zł)
IX A. c)	OC najemcy ruchomości	2.000.000,-
IX A. d)	OC za szkody w ruchomościach Osób trzecich będących przedmiotem świadczenia usługi	5.000.000,-
IX A. e)	OC za szkody wyrządzone w rzeczach przyjętych przez Ubezpieczonego na przechowanie	2.000.000,-

IX A. f)	OC za szkody wyrządzone w pojazdach mechanicznych przyjętych przez Ubezpieczonego na przechowanie	5.000.000,-
IX A. g)	OC za szkody wyrządzone w związku z utrzymywaniem przez Ubezpieczonego zarobkowo hotelu lub podobnego zakładu	5.000.000,-
IX A. h)	OC za szkody wynikające z utraty lub zniszczenia dokumentów	2.000.000,-
IX A. i)	OC organizatora imprez – Podlimit wyłącznie dla ryzyka sztucznych ogni	5.000.000,-
IX A. j)	OC właściciela i zarządcy dróg publicznych	10.000.000,-
IX A. m)	OC za szkody wynikające z Aktów terroryzmu i Sabotażu	1.000.000,-
IX A. n)	OC za szkody wynikające z bójek, rozruchów społecznych i demonstracji	1.000.000,-
IX A. r)	OC za szkody powstałe w związku z wykonywaniem drobnych świadczeń medycznych	500.000,-
IX D.	OC za szkody wyrządzone Pracownikom, w tym Podlimit na Szkody czysto majątkowe, jakie doznał Pracownik wskutek naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych	10.000.000,- 200.000,-
X 1) m)	OC za Szkody czysto majątkowe	10.000.000,-

3) Z wyjątkiem **Podlimitu** przewidzianego dla Sekcji IX A. r), wyżej opisane **Podlimity** mają zastosowanie wyłącznie do **Szkód na mieniu** lub **Szkód czysto majątkowych**. Ochrona dla **Szkód na osobie** udzielana jest do pełnej wysokości **Sumy gwarancyjnej** określonej w umowie.

4) Ochrona ubezpieczeniowa dla ryzyk lub **Szkód** innych, niż wymienione w ust. 2, udzielana jest do wysokości **Sumy gwarancyjnej**.

Sekcja XII. Składka

1) Składka z tytułu ochrony ubezpieczeniowej jest stała w odniesieniu do rocznego okresu ubezpieczenia określonego w Umowie w sprawie realizacji zamówienia na usługi ubezpieczeniowe.

2) Składka z tytułu umowy ubezpieczenia będzie płatna w terminach określonych w Umowie w sprawie realizacji zamówienia na usługi ubezpieczeniowe.

Sekcja XIII. Franszyzy

1) W odniesieniu do **Szkód na osobie Franszyza redukcyjna** wynosi 2.000,- (dwa tysiące 00/100) zł.

2) W odniesieniu do **Szkód na mieniu Franszyza redukcyjna** wynosi 2.000,- (dwa tysiące 00/100) zł, z zastrzeżeniem ust. 3 poniżej.

3) W odniesieniu do **Szkód na mieniu** dla szkód wyrządzonych wskutek nagłego i niedającego się przewidzieć zanieczyszczenia środowiska **Franszyza redukcyjna** wynosi 10% odszkodowania, nie mniej niż 10.000,- (dziesięć tysięcy 00/100) zł, ale nie więcej, niż 25.000,- (dwadzieścia pięć tysięcy 00/100) zł.

4) W odniesieniu do **Szkód czysto majątkowych** zastosowanie ma **Franszyza redukcyjna** w wysokości 10% wartości odszkodowania, nie mniej niż 5.000,- (pięć tysięcy 00/100) zł, ale nie więcej, niż 10.000,- (dziesięć tysięcy 00/100) zł.

5) Do umowy ubezpieczenia nie mają zastosowania jakiekolwiek franszyz integralne, które mogą być zastrzeżone we **Wzorcu umowy**.

Sekcja XIV. Regres ubezpieczeniowy

1) Z zastrzeżeniem ograniczeń przewidzianych w umowie ubezpieczenia, z dniem wypłaty odszkodowania roszczenie **Ubezpieczonego** przeciwko **Osobie trzeciej** odpowiedzialnej za **Szkodę** przechodzi z mocy prawa na **Ubezpieczyciela** do wysokości wypłaconego odszkodowania.
2) **Ubezpieczyciel** nie może odmówić wypłaty odszkodowania w całości lub w części, jeżeli **Ubezpieczony** bez zgody **Ubezpieczyciela** zrzeknie się praw przysługujących mu w stosunku do osób odpowiedzialnych za szkodę w drodze umowy zawartej przed powstaniem **Wypadku ubezpieczeniowego**. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłacie odszkodowania, **Ubezpieczyciel** nie może żądać zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.
3) Na **Ubezpieczyciela** nie przechodzą jakiekolwiek roszczenia regresowe, które mogą być dochodzone:
   a) pomiędzy **Ubezpieczonymi** w ramach umowy,
   b) przeciwko **Pracownikom Ubezpieczonego** oraz osobom, za które **Ubezpieczony** ponosi odpowiedzialność, w tym w szczególności przeciwko osobom fizycznym świadczącym pracę lub usługę na rzecz **Ubezpieczonego**,
   c) od podmiotów zależnych, kontrolowanych przez **Ubezpieczonego** lub do niego należących.
4) Odmiennie, niż stanowi ust. 3 powyżej, **Ubezpieczyciel** zachowuje roszczenie regresowe w odniesieniu do osób, które spowodowały szkodę pokrytą przez **Ubezpieczyciela**:
   a) pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających lub substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii,
   b) kierując pojazdami bez wymaganych uprawnień,
   c) w wyniku winy umyślnej.

Sekcja XV. Postanowienia końcowe

1) Z zastrzeżeniem pierwszeństwa postanowień Umowy w sprawie realizacji zamówienia na usługi ubezpieczeniowe, zawiadomienia i oświadczenia kierowane do drugiej strony w procesie likwidacji szkód z odpowiedzialności cywilnej **Ubezpieczonego**, uznaje się za skuteczne i dopuszczalne, jeżeli zostały dokonane drogą elektroniczną, w tym za pomocą systemu MCI.
2) W sprawach nieuregulowanych w umowie ubezpieczenia mają odpowiednie zastosowanie obowiązujące przepisy prawa polskiego, w szczególności przepisy ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. 2015 poz. 1844 ze zm.) oraz ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz.U. 2016 poz. 380).

Sekcja XVI. Postanowienia fakultatywne

1) **Postanowienie fakultatywne numer 1 – Ochrona w odniesieniu do Kosztów pomocy prawnej ponad Sumę gwarancyjną**

   Na mocy postanowienia fakultatywnego w Sekcji V ust. 1) skreśla się pkt f).

   W Sekcji V dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

   „Dodatkowo, ponad **Sumę gwarancyjną**, **Ubezpieczyciel** jest zobowiązany do pokrycia **Kosztów pomocy prawnej**, po uzgodnieniu przez **Ubezpieczonego** ich wysokości z **Ubezpieczycielem**. Świadczenia z tego tytułu ograniczone są do kwoty stanowiącej 10% **Sumy gwarancyjnej** określonej w umowie. W odniesieniu do **Szkód** powstałych na terenie Stanów Zjednoczonych

Ameryki lub ich terytoriów zależnych, Kanady, Nowej Zelandii i Australii i dochodzonych w oparciu o systemy prawne ww. krajów lub przed sądami mającymi siedzibę na ich terenie, **Koszty pomocy prawnej** zostają ograniczone do wysokości **Sumy gwarancyjnej**."

Jedocześnie w Sekcji XI ust. 1 przyjmuje brzmienie:

„Suma gwarancyjna ustanowiona w umowie ubezpieczenia wynosi **30.000.000,- (trzydzieści milionów 00/100) zł** na jeden i wszystkie **Wypadki ubezpieczeniowe** w rocznym okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem, że **Koszty pomocy prawnej** pokrywane będą ponad **Sumę gwarancyjną**, do wysokości **3.000.000,- (trzy miliony 00/100)** zł w rocznym okresie ubezpieczenia."

2) **Postanowienie fakultatywne numer 2 – Zniesienie podlimitu dla OC organizatora imprez**

Na mocy postanowienia fakultatywnego Podlimit dla Sekcji IX A. pkt i), tj. dla **Szkód na mieniu** wyrządzonych wskutek użycia fajerwerków i sztucznych ogni, zostaje podniesiony do 10.000.000,- (dziesięć milionów 00/100) zł na jeden i wszystkie **Wypadki ubezpieczeniowe** w rocznym okresie ubezpieczenia.

3) **Postanowienie fakultatywne numer 3 – Ubezpieczenie odpowiedzialności za szkody ekologiczne**

Na mocy postanowienia fakultatywnego postanowienia Sekcji IX zostają rozszerzone o następujące postanowienia:

F. Odpowiedzialność za szkody ekologiczne

a) **Przedmiot ubezpieczenia i postanowienia wprowadzające**

a. W uzupełnieniu Sekcji VIII ust. 1. ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność publicznoprawną **Ubezpieczonego** za szkody ekologiczne ponoszoną na podstawie ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (tekst jedn. Dz.U. 2014 poz. 1789).

b. Odmiennie, niż stanowią postanowienia regulujące OC za szkody wyrządzone wskutek nagłego i niedającego się przewidzieć zanieczyszczenia środowiska (podsekcja C), ochrona ubezpieczeniowa obejmuje również odpowiedzialność cywilnoprawną **Ubezpieczonego** za szkody ekologiczne.

c. Ochrona ubezpieczeniowa istnieje także w przypadku, gdy szkody ekologiczne zostały spowodowane na gruntach stanowiących własność, najmowanych lub dzierżawionych przez **Ubezpieczonego**.

d. Ochrona ubezpieczeniowa istnieje niezależnie od tego, czy koszty działań zapobiegawczych lub działań naprawczych ponosi bezpośrednio **Ubezpieczony**, czy też obowiązany jest do ich zwrotu na podstawie żądania organu ochrony środowiska lub roszczenia **Osoby trzeciej**.

b) **Definicje**

Niżej wymienione terminy otrzymują następujące znaczenie:

a. **Koszty napraw podstawowych i napraw uzupełniających**

Koszty mające na celu doprowadzenie uszkodzonych zasobów naturalnych lub ich funkcji do stanu pierwotnego, przybliżonego lub podobnego, jaki miał miejsce przed powstaniem szkody ekologicznej, lub stanu innego określonego w decyzji organu ochrony środowiska, w tym koszty nadzoru i monitoringu.

b. **Koszty napraw kompensacyjnych**

Koszty czynności mających zrównoważyć przejściowe straty w środowisku naturalnym lub jego funkcjonowaniu, jakich nie udało się w pełni naprawić w wyniku zastosowania działań zmierzających do doprowadzenia środowiska do stanu pierwotnego i napraw uzupełniających. Przez straty przejściowe rozumie się takie uszkodzenia środowiska naturalnego i jego funkcji, które mogą zostać usunięte dopiero po zadziałaniu środków

podjętych w celu doprowadzenia środowiska do stanu pierwotnego i napraw uzupełniających.

c. **Szkoda ekologiczna**

Szkoda w środowisku lub bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku.

d. **Szkoda w środowisku**

Faktyczne, mierzalne negatywne zmiany w środowisku lub różnorodności biologicznej, w tym w szczególności szkody w gatunkach chronionych, chronionych siedliskach przyrodniczych, w wodach lub w powierzchni ziemi.

c) **Warunki udzielenia ochrony ubezpieczeniowej**

a. Ochrona ubezpieczeniowa udzielona istnieje tylko wtedy, gdy szkoda ekologiczna została wywołana zdarzeniem pojedynczym i zaistniałym nagle, w sposób niemożliwy do przewidzenia, a które odbiega od prawidłowej, wolnej od zakłóceń pracy zakładu.

b. Nie uważa się, że szkoda ekologiczna została spowodowana pojedynczym, nagłym, nieprzewidywalnym zdarzeniem, gdy poprzez wiele zdarzeń, których następstwa szkodowe są podobne, została wywołana szkoda ekologiczna, a które nie powstałaby w przypadku pojedynczych zdarzeń tego typu.

d) **Wypadek ubezpieczeniowy**

Odmiennie, niż stanowi Sekcja VII **Wypadkiem ubezpieczeniowym** jest pierwsze udokumentowane stwierdzenie przez **Ubezpieczonego**, organ ochrony środowiska lub **Osobę trzecią** wyrządzonej szkody ekologicznej.

e) **Zakres ochrony ubezpieczeniowej**

Odmiennie, niż stanowi Sekcja VI, w granicach swojej odpowiedzialności ograniczonej **Podlimitem** przewidzianym dla niniejszej podsekcji D. **Ubezpieczyciel** jest zobowiązany również do:

a. zbadania zasadności żądań organu ochrony środowiska w zakresie przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub działań naprawczych związanych ze szkodami ekologicznymi,

b. udzielenia **Ubezpieczonemu** wszelkiej niezbędnej pomocy prawnej związanej z żądaniami organu ochrony środowiska lub **Osób trzecich** w tym zakresie, w tym także pokrycia **Kosztów pomocy prawnej**,

c. zapłaty kosztów, do których pokrycia zobowiązany jest **Ubezpieczony** wobec organu ochrony środowiska lub **Osoby trzeciej** na podstawie ostatecznej decyzji administracyjnej organu, a także uznania roszczenia zaakceptowanego przez **Ubezpieczyciela**, ugody zawartej lub zatwierdzonej przez **Ubezpieczyciela** lub prawomocnego orzeczenia sądu.

f) **Ubezpieczone koszty**

Do wysokości **Podlimitu** przewidzianego dla niniejszej podsekcji D. ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność **Ubezpieczonego** określoną w punkcie a) za następujące koszty:

a. W odniesieniu do naprawy szkód ekologicznych:

1. Koszty napraw podstawowych i napraw uzupełniających,

2. Koszty napraw kompensacyjnych.

b. W odniesieniu do szkód ekologicznych:

1. koszty badań, w tym koszty opracowania i oceny projektów działań zapobiegawczych lub naprawczych, dekontaminacji albo wymiany wody lub ziemi, wraz z kosztami utylizacji,

2. środki mające na celu zapobieżenie lub zmniejszenie nieuniknionych szkód określone przez organ ochrony środowiska podejmowane w związku z pojedynczym, nagłym, nieprzewidzianym zdarzeniem odbiegającym od prawidłowej, wolnej od zakłóceń pracy zakładu,

3. **Koszty pomocy prawnej**, obejmujące dodatkowo obciążające **Ubezpieczonego** koszty postępowania administracyjnego wszczętego z tytułu publicznoprawnej odpowiedzialności **Ubezpieczonego** za szkody ekologiczne.

g) **Wyłączenia**

W uzupełnieniu wyłączeń określonych w Sekcji X, ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje:

a. szkód lub bezpośredniego zagrożenia szkodą spowodowanych zmianą położenia lub przepływu wód gruntowych,

b. szkód lub bezpośredniego zagrożenia szkodą, które nastąpiły przed początkiem okresu ubezpieczenia,

c. szkód lub bezpośredniego zagrożenia szkodą, które nastąpiły w wyniku tego, że **Ubezpieczony** po zawarciu umowy ubezpieczenia nabył lub objął w posiadanie grunty, które były już skażone,

d. szkód lub bezpośredniego zagrożenia szkodą, które nastąpiły w wyniku przedostania się do środowiska substancji poprzez rozlanie, wylanie, ściekanie, parowanie, wyciek, przeciek lub w podobny sposób, chyba że było to następstwem wystąpienia pojedynczego, zaistniałego nagle, nieprzewidzianego, odbiegającego od prawidłowej, wolnej od zakłóceń pracy zakładu zdarzenia,

e. szkód lub bezpośredniego zagrożenia szkodą, które powstałyby niezależnie od wystąpienia pojedynczego, zaistniałego nagle, nieprzewidzianego, odbiegającego od prawidłowej, wolnej od zakłóceń pracy zakładu zdarzenia,

f. szkód lub bezpośredniego zagrożenia szkodą, które powstały wskutek produkcji, dostarczania, stosowania lub uwalniania do środowiska ścieków, nawozów sztucznych lub organicznych, środków ochrony roślin lub pestycydów, chyba że substancje te dostały się do środowiska wskutek nagłego i niespodziewanego zdarzenia, zostały w sposób nagły spłukane (wypłukane) przez opady lub przedostały się na grunty nie będące własnością **Ubezpieczonego**,

g. szkód lub bezpośredniego zagrożenia szkodą spowodowane przez świadome naruszenie przez **Ubezpieczonego** przepisów prawa dotyczących ochrony środowiska,

h. szkód lub bezpośredniego zagrożenia szkodą spowodowanych świadomym naruszeniem lub nie dotrzymaniem przez **Ubezpieczonego** wytycznych, instrukcji, okresowych kontroli, przeglądów lub konserwacji zalecanych przez producenta maszyn, urządzeń i instalacji zgodnie z najnowszym stanem wiedzy technicznej lub przez świadome zaniechanie przez **Ubezpieczonego** dokonania niezbędnych ich napraw,

i. szkód lub bezpośredniego zagrożenia szkodą spowodowanych zamieszkami, rozruchami wewnętrznymi, legalnym lub nielegalnym strajkiem, a także działaniem siły wyższej.

h) **Podlimit i Franszyza redukcyjna**

a. Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone wskutek wyżej wymienionych ryzyk ustanawia się **Podlimit** w wysokości 2.000.000,- (dwa miliony 00/100) zł na jeden i wszystkie **Wypadki ubezpieczeniowe** w okresie ubezpieczenia.

b. W odniesieniu do **Szkód ekologicznych Franszyza redukcyjna** wynosi 10% odszkodowania, nie mniej niż 10.000,- (dziesięć tysięcy 00/100) zł, ale nie więcej, niż 25.000,- (dwadzieścia pięć tysięcy 00/100) zł.

4) **Postanowienie fakultatywne numer 4 – Ochrona w odniesieniu do OC za Reklamę**

Na mocy postanowienia fakultatywnego postanowienia Sekcji IX zostają rozszerzone o następujące postanowienia:

G. Odpowiedzialność za Reklamę

a) **Przedmiot ubezpieczenia**

Ubezpieczyciel ubezpiecza odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **Szkody wyrządzone przez treść Reklamy**.

b) **Wyłączenia**

Dodatkowo w stosunku do wyłączeń określonych w Sekcji X, ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje roszczeń:

a. Z tytułu szkód wyrządzonych umyślnie, przez które rozumie się również szkody wynikające z publikacji materiału ze świadomością jego nieprawdziwości. Umyślność dotyczy również wiedzy, że czynności mogą dotyczyć naruszenia cudzych praw. Zapis niniejszy uchyla postanowienia o włączeniu do zakresu ochrony szkód wyrządzonych umyślnie przez **Pracowników**;

b. Wynikających z naruszenia praw pracowniczych;

c. Z tytułu szkód wynikających z przestępstwa popełnionego przez **Ubezpieczonego**;

d. Z tytułu szkód powstałych wskutek niewykonania lub nieprawidłowego wykonania umowy, z wyjątkiem przywłaszczenia pomysłu **Osoby trzeciej**, z którą **Ubezpieczony** zawarł umowę;

e. Pozostających w związku z błędnym opisem lub podaniem błędnej ceny usług świadczonych lub oferowanych przez **Ubezpieczonego**;

f. Wynikających lub będących następstwem braku posiadania przez reklamowaną **Ubezpieczoną działalność** lub usługę **Ubezpieczonego** cech lub właściwości, o których posiadaniu **Reklama** zapewniała. Dotyczy to również kwestii nieosiągnięcia poziomu wydajności, jakości czy innych parametrów, o których zapewnia treść **Reklamy**;

g. Dotyczących **Reklamy**, która została po raz pierwszy upubliczniona w dowolnej formie umożliwiającej zapoznanie się z nią przez **Osoby trzecie** przed rozpoczęciem okresu ubezpieczenia;

h. Z tytułu szkód wyrządzonych przez **Reklamę** porównawczą;

i. Wniesionych na terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki lub ich terytoriów zależnych, Kanady, Nowej Zelandii lub Australii, lub w oparciu o systemy prawa materialnego ww. państw.

c) Przez **Szkodę wyrządzoną przez treść Reklamy** rozumie się uszczerbek majątkowy lub niemajątkowy powstały w chronionych prawnie dobrach **Osoby trzeciej** wskutek upublicznienia **Reklamy**, nie będący **Szkodą na osobie** ani **Szkodą czysto majątkową**, wyrządzony wskutek jednego lub kilku następujących naruszeń:

a. naruszenia dobrego imienia lub godności osoby lub organizacji bądź jej dyskredytacji, zniesławienia, oszczerstwa lub plagiatu, lub

b. naruszenia praw autorskich do tytułu, hasła reklamowego, zdjęć, grafiki lub innych praw własności intelektualnej, lub

c. czynu nieuczciwej konkurencji lub przywłaszczenia cudzego pomysłu, np. dotyczących pomysłów reklamowych lub sposobu rynkowej prezentacji Ubezpieczonego, jego Produktu lub usługi, lub

d. naruszenia prawa do prywatności jakiejkolwiek osoby fizycznej, lub

e. dyskryminacji dowolnego rodzaju,

f. które miały miejsce w **Reklamie**.

d) Przez **Reklamę** rozumie się publikację materiału w jakiejkolwiek formie i z wykorzystaniem dowolnego medium, w tym również publikację na stronie internetowej, ogłoszenie, artykuł, emisję programu radiowego lub telewizyjnego, zawierające treści mające na celu reklamowanie **Ubezpieczonego**, jego działalności, usług lub **Produktu**.

e) **Podlimit oraz Franszyza redukcyjna**

a. Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za **Szkody wyrządzone przez treść Reklamy** ustanawia się **Podlimit** w wysokości 200.000,- (dwieście tysięcy 00/100) zł na jeden i wszystkie **Wypadki ubezpieczeniowe** w okresie ubezpieczenia.

b. W odniesieniu do **Szkód wyrządzonych przez treść Reklamy Franszyza redukcyjna** wynosi 10% odszkodowania, nie mniej niż 10.000,- (dziesięć tysięcy 00/100) zł, ale nie więcej, niż 25.000,- (dwadzieścia pięć tysięcy 00/100) zł.

5) **Postanowienie fakultatywne numer 5 – Zwiększenie Podlimitów na OC za szkody wynikające z Aktów terroryzmu i Sabotażu oraz OC za szkody wynikające z bójek, rozruchów społecznych i demonstracji**

Na mocy postanowienia fakultatywnego **Podlimity** wskazane w ust. 2) Sekcji XI zostają zwiększone do wysokości wskazanych poniżej:

IX A. m)	OC za szkody wynikające z Aktów terroryzmu i Sabotażu	2.000.000,-
IX A. n)	OC za szkody wynikające z bójek, rozruchów społecznych i demonstracji	2.000.000,-